

Budget 2019 – 2022

Kvalitet i livet – hele livet

Vedtaget i Fanø Byråd den 8. oktober 2018

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Generelle bemærkninger	3
Generelle bemærkninger	3
Spillerumsopstilling med investeringsoversigt	6
Ændringer indarbejdet i budget 2019 - 2022	7
Prisregister	8
Beskatning i 2019	9
Hovedoversigt til budget.....	10
Budgetforlig for år 2019	11
Bevillingsoversigt – Erhvervs, natur- og teknikudvalget	16
Bevillingsoversigt – Børne- og kulturudvalget	18
Bevillingsoversigt – Social- og sundhedsudvalget	20
Bevillingsoversigt – Økonomi- og planudvalget	22
Specielle bemærkninger til budget 2019	24
Erhvervs-, natur- og teknikudvalget	24
Børne- og kulturudvalget	29
Social- og sundhedsudvalget Børne- og kulturudvalget	34
Økonomi- og planudvalget	44
Rammeaftale for kommunernes økonomi	50

Generelle bemærkninger til budget 2019 – 2022

Tekniske budgetforudsætninger

Driftsvirksomhed:

Byrådet giver ved vedtagelse af årsbudgettet bevilling til afholdelse af de på bevillingsoversigten opførte udgiftsbeløb - og til at oppebære de opførte indtægtsbeløb til de angivne formål. På enkelte områder kan være stillet krav i bemærkninger til budgettet om yderligere specifikationer eller bindinger, hvorefter disse træder i stedet for bevillingsoversigten.

Anlægsvirksomhed:

I forbindelse med 2. behandlingen af budgettet den 8. oktober 2018 besluttede Byrådet samtidig at frigive alle rådighedsbeløb/give anlægsbevilling til de anlægsprojekter, der fremgår af investeringsoversigten.

Bevillingsmyndighed:

Ændringer, der vil medføre indtægter eller udgifter, som ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet må ikke iværksættes, før byrådet har meddelt den fornødne bevilling.

Dog kan foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforordning om fornødent iværksættes uden bevilling, men bevilling indhentes snarest muligt.

Tillægsbevillinger:

Udvalgene foretager indstilling til Økonomi- og planudvalg og Byråd, såfremt yderligere bevillinger - såvel udgifter som indtægter - er ønskelige eller nødvendige.

Der skal angives finansieringsforslag til enhver ansøgning om tillægsbevilling.

Budgetansvar:

Økonomi- og planudvalget fører tilsyn med, at alle meddelte bevillinger og rådighedsbeløb ikke overskrides uden byrådets samtykke.

De stående udvalg drager omsorg for, at bevillinger og rådighedsbeløb, der er tildelt udvalget, ikke overskrides.

Forsyningsområdet

På affaldsområdet er der budgetteret med indtægter for administration af de nævnte områder samt budgetteret med forrentning af mellemværende.

Økonomisk decentralisering:

Retningslinier indeholder bl.a. regler for over- og underskud, mulighed for overførsel af midler til følgende år og mulighed for låneordning.

Der er tildelt permanent økonomisk decentralisering på følgende områder:

- Fanø skole
- Junior- og ungdomsklubben
- Ungdomsskolen
- Folkeoplysningsudvalget
- Den kommunale dagpleje
- Fanø Børnehave
- Daginstitution Odden
- Skolefritidsordningen
- Fanø Plejecenter
- Materialegården
- Bygningsvedligeholdelse
- Direktionen ved Fanø Rådhus
- Bygningsdrift for Nordby Skole, SFO'en og Bibliotek
- Pedelkorpset.

Samarbejdet med Esbjerg Kommune

Esbjerg Kommune udfører en række opgaver for Fanø Kommune, f.eks. på beskæftigelsesområdet, miljø og biblioteksdrift.

Principperne for prisudregningen for disse opgaver ligger fast, mens de enkelte delaftaler er baseret på de specifikke forhold, der gør sig gældende på området.

Generelt er der tillagt 25% til de direkte omkostninger afholdt af Esbjerg kommune. Omkostningerne er baseret på et kvalificeret skøn i løbet af budgetåret, da de faktiske omkostninger først vil blive endeligt opgjort i det efterfølgende forår.

Der er indgået samarbejdsaftaler på følgende opgaveområder:

- Beskæftigelsesområdet
- Natur- og miljøområdet
- Det sociale område
- Specialundervisningsområdet

Til at dække disse områder er der indgået følgende 7 delaftaler:

- Hjælpebidrag
- Specialundervisning, voksne
- Familie
- PPR
- Social

- Teknik og miljø
- Dagpasning.

Hertil kommer aftaler om biblioteksdrift, musikskole, indkøbsaftaler mv.

Spillerumsopstilling i 1.000 kr.				
	2019	2020	2021	2022
Konto 0. Byudvikling, bolig- og miljø	7,599	7,689	7,871	7,871
Konto 2. Transport og infrastruktur	5,889	5,889	5,889	5,889
Konto 3. Undervisning og kultur	36,924	36,365	36,278	36,278
Konto 4. Sundhedsområdet	25,879	25,879	25,879	25,879
Konto 5. Sociale opgaver og beskæftigelse	99,973	99,069	98,869	98,469
Konto 6. Fællesudgifter og administration	37,557	36,912	36,795	36,645
P/L-stigninger vedr. konto 0-6		5,271	10,248	15,263
Skattefinansierede nettodriftsudgifter Inklusiv pris- og lønstigninger	213,821	217,074	221,829	226,294
Afdrag på lån	3,950	3,509	3,591	3,591
Balanceforskydninger	608	663	674	674
Subtotal	218,379	221,246	226,094	230,559
Indtægter:				
Renter	310	271	271	271
Tilskud og udligning	-15,619	-14,743	-14,431	-14,431
Skatter	-205,311	-209,083	-212,939	-216,883
Indtægter i alt	-220,620	-223,555	-227,099	-231,043
Økonomisk spillerum før anlæg, det skattefinansierede område	-2,241	-2,309	-1,005	-484
Anlæg, det skattefinansierede område:				
Salg af jord	-574	-574	-574	-574
Nye offentlige toiletter	509			
Cykel og vandresti, pulje	366			
Vedligehold og forhøjelse af diger	543	543	543	543
Salg af bygninger	-2,100	-2,100		
Postvejen	650	2,600		
Ø-forskønnelse	500	1,000	2,000	2,000
Nye offentlige affaldsbeholdere	204	204	204	
IT-udstyr - administrationen	306	153		
Anlæg i alt, skattefinansieret område	404	1,826	2,173	1,969
Lånoptagelse	0	0	0	0
Økonomisk spillerum - det skattefinansierede område, drift og anlæg	-1,837	-483	1,168	1,485
Akkumuleret forbrug				
	2019	2020	2021	2022
Akkumuleret forbrug i budgetperioden	-1,837	-2,320	-1,152	333

Ændringer indarbejdet i budget 2019 - 2022 i 1.000 kr.				
	2019	2020	2021	2022
Børne- og kulturudvalget				
Tilskud til nedsættelse af dagpleje- og vuggestuetakster	0	-900	-900	-900
Forhøjelse af SFO-takst	0	-300	-300	-300
SFO nødpasning v koloni	-74	-74	-74	-74
Sampasning dagtilbud i ferie, åbning til kl 16 fredage	-50	-50	-50	-50
Flere uddannede / øget normering i dagtilbud	0	250	250	250
Sammentænkning af skole- og fritidstilbud	-200	-400	-400	-400
Akumulerede midler i fritidspasordningen	-196	0	0	0
Spil Dansk ugen integreres i de frie kulturmidler	-30	-30	-30	-30
Reduktion på biblioteksområdet	0	-200	-200	-200
Tilpasning på skoleområdet (en klasse mindre)	-600	-600	-600	-600
Realen, huslejeindtægt	-175	-175		
Frie kulturmidler	175	87		
Videreførsel af folkemusiklinjen	73	175	175	175
Sydvestjyske museer	50	50	50	50
Børne- og kulturudvalget i alt	-1,027	-2,167	-2,079	-2,079
Social- og Sundhedsudvalget				
Justering af brugerbetaling til forplejning på ældreområdet	-280	-280	-280	-280
Paragraf 18-midler	-50	-50	-50	-50
Faldende udgifter til kontante ydelser	-1,510	-1,510	-1,510	-1,510
Stigende udgifter til ældreområdet	300	600	900	1,200
Specialområdet børn og voksne	-450	-1,000	-1,500	-2,200
Social- og Sundhedsudvalget i alt	-1,990	-2,240	-2,440	-2,840
Erhvervs-, natur og teknikudvalget				
Naturpleje	-75	-75	-75	-75
Sydvestjysk Brandvæsen	168	266	266	266
Vedligehold af havneområdet	100	100	100	100
Erhvervs-, natur og teknikudvalget i alt	193	291	291	291
Økonomi- og planudvalget				
Markedsføringskontoen tilbageføres til niveauet fra 2017	-100	-100	-100	-100
Nedlægning af Byrådets udviklingspulje	-108	-108	-108	-108
Projektkoordinator rådhuset	-300	-300	-300	-300
Venskabsbysamarbejde	-43	-43	-43	-43
Den politiske organisation	-200	-200	-200	-200
Effektivisering - gældende hele organisationen	0	-300	-450	-600
Økonomi- og planudvalget i alt	-751	-1,051	-1,201	-1,351
Samlede ændringsforslag - netto	-3,575	-5,167	-5,429	-5,979

Prisfremskrivning i procenter					
		2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
1	Lønninger	1.72	3.16	2.70	2.70
2	Varekøb	0.95	0.95	0.95	0.95
2.2	Fødevarer	1.11	0.95	0.95	0.95
2.3	Brændsel og drivmidler	1.58	0.95	0.95	0.95
2.6	Køb af jord og bygninger	3.30	0.95	0.95	0.95
2.7	Anskaffelser	1.89	0.95	0.95	0.95
2.9	Øvrige varekøb	0.60	0.95	0.95	0.95
4	Tjenesteydesr	1.87	2.13	2.08	2.08
4.0	Tjenesteydelser uden moms	2.33	2.33	2.33	2.33
4.5	Entreprenør- og håndværkerydelser	1.89	1.89	1.89	1.89
4.6	Betaling til staten	1.35	1.45	1.58	1.58
4.7	Betaling til kommuner	1.98	2.85	2.48	2.48
4.8	Betaling til Regionen	1.68	2.42	2.11	2.11
4.9	Øvrige tjesteydelser	2.33	2.33	2.33	2.33
5	Tilskud og overførsler	1.45	1.57	1.52	1.52
5.1	Tjenestemandspension	1.96	3.23	2.70	2.70
5.2	OVerførsler til personer	1.30	1.30	1.30	1.30
5.9	Øvrige tilskud og overførsler	2.36	2.36	2.36	2.36
7	Indtægter	1.98	2.85	2.48	2.48
7.1	Egne huslejeindtægter	1.98	2.85	2.48	2.48
7.2	Sag af produkter og ydelser	1.98	2.85	2.48	2.48
7.6	Betaling fra staten	1.98	2.85	2.48	2.48
7.7	Betaling fra kommunen	1.98	2.85	2.48	2.48
7.8	Betaling fra Regionen	1.98	2.85	2.48	2.48
7.9	Øvrige indtægter	1.98	2.85	2.48	2.48

Fanø Kommune

BESKATNING I 2019

Fanø Kommunes budget for 2019 blev vedtaget ved byrådets 2. behandling den 8. oktober 2018.

I forbindelse med vedtagelsen af budgettet blev der også truffet beslutning om at gøre brug af det statsgaranterede udskrivningsgrundlag.

Kommunal indkomstskat

Der er valgt statsgaranteret udskrivningsgrundlag .....585.996.000 kr.
 Udskrivningsprocent for kommunal indkomstskat .....24,9 %
 Provenuet udgør.....145.913.000 kr.

Grundskyld

Beskatningsgrundlag for grundskyld udgør .....1.715.431.000 kr.
 Grundskyldspromille blev fastsat til .....34,00 ‰
 Provenuet udgør ..... 58.591.000 kr.

Kirkeskat

Statsgaranteret udskrivningsgrundlag udgør .....483.212.000 kr.
 Udskrivningsprocent for kirkeskat .....1,14 %
 Provenuet forventes at udgøre .....5.508.000 kr.

	2019		2020		2021		2022	
A. DRIFTSVIRKSOMHED (inkl. refusion)	udg	indt	udg	indt	udg	indt	udg	indt
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	9,290	-1,691	9,380	-1,691	9,387	-1,516	9,387	-1,516
Heraf refusion								
1. Forsyningsvirksomheder m.v.	11,600	-13,820	11,600	-13,820	11,600	-13,820	11,600	-13,820
2. Transport og infrastruktur	11,519	-5,630	11,519	-5,630	11,519	-5,630	11,519	-5,630
3. Undervisning og kultur	38,564	-1,640	38,305	-1,940	38,218	-1,940	38,218	-1,940
Heraf refusion		-7		-7		-7		-7
4. Sundhedsområdet	27,533	-1,654	27,533	-1,654	27,533	-1,654	27,533	-1,654
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	125,639	-25,666	125,635	-26,566	125,435	-26,566	125,035	-26,566
Heraf refusion		-13,230		-13,230		-13,230		-13,230
6. Fællesudgifter og administration	40,209	-2,652	39,564	-2,652	39,447	-2,652	39,297	-2,652
Heraf refusion								
Driftsvirksomhed i alt	264,355	-52,753	263,536	-53,953	263,140	-53,778	262,590	-53,778
Heraf refusion		-13,237		-13,237		-13,237		-13,237
B. ANLÆGSVIRKSOMHED								
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	1,419	-2,674	543	-2,674	543	-574	543	-574
1. Forsyningsvirksomheder mv.								
2. Transport og infrastruktur	1,354		3,804		2,204		2,000	
3. Undervisning og kultur								
4. Sundhedsområdet								
5. Sociale opgaver og beskæftigelse								
6. Fællesudgifter og administration	306		153					
Anlægsvirksomhed i alt	3,078	-2,674	4,500	-2,674	2,747	-574	2,543	-574
PRIS-/LØN-STIGNINGER 00-06			6,525	-1,254	12,501	-2,253	18,607	-3,344
C. RENTER (7.22.05-7.58.78)	958	-648	919	-648	919	-648	919	-648
D. BALANCEFORSKYDNINGER								
Forøgelse i likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)	4,056		2,703		1,052		734	
Øvrige balanceforskydninger (8.25.12 - 8.52.62)	6,264	-5,656	6,392	-5,729	6,477	-5,803	6,477	-5,803
Balanceforskydninger i alt	10,320	-5,656	9,095	-5,729	7,529	-5,803	7,211	-5,803
E. AFDRAG PÅ LÅN OG LEASING-FORPLIGTELSE (8.55.63-8.55.79)	3,950		3,509		3,591		3,591	
SUM (A + B + C + D + E) og P/L	282,661	-61,731	288,084	-64,258	290,426	-63,056	295,461	-64,147
F. FINANSIERING								
Forbrug af likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)								
Optagne lån (8.55.63 - 8.55.79)								
Tilskud og udligning (7.62.80 - 7.62.86)	3,413	-19,032	3,413	-18,156	3,413	-17,844	3,413	-17,844
Refusion af købsmoms (7.65.87)								
Skatter (7.68.90 - 7.68.96)		-205,311		-209,083		-212,939		-216,883
Finansiering i alt	3,413	-224,343	3,413	-227,239	3,413	-230,783	3,413	-234,727
BALANCE	286,074	-286,074	291,497	-291,497	293,839	-293,839	298,874	-298,874

Budgetforlig 2019

Budgetforliget for Fanø Kommunes budget for 2019 samt overslagsårene 2020-22 er indgået mellem alle lister i Byrådet.

Afsættet for indeværende års budgetforlig er en økonomi, der er udfordret pga. udgifter, der stiger mere end kommunens indtægter. For at rette op på en ubalance i budgettet er det nødvendigt at indarbejde besparelser. Budgetforliget medvirker til, at der kan skabes balance mellem udgifter og indtægter samtidig med, at Fanø Kommune fortsat har en solid kassebeholdning.

Borgerne på banen

Med en økonomi under pres er der behov for, at kommunens serviceniveau er afstemt i forhold til borgernes ressourcer. Det vil der fremover fortsat være et stort behov for – det vi som borgere selv *kan, skal* vi naturligvis også selv, og vi skal søge at blive endnu dygtigere ved at sætte vores forskellige ressourcer i spil sammen og understøtte og hjælpe hinanden.

Seniorliv i udvikling

Den demografiske udvikling og de deraf følgende stigende udgifter til området nødvendiggør, at der i budgettet indarbejdes stigende udgifter til dette område. Der er i 2019 derfor afsat yderligere 300.000 kr. stigende til 1,2 mio. kr. i 2022.

Udviklingen tydeliggør vigtigheden af at arbejde med fremtidens seniorliv på Fanø, en proces øens ældre medborgere skal inddrages i, så der skabes løsninger, der imødekommer borgernes ønsker og behov inden for en mulig økonomisk ramme.

Det er besluttet at normalisere brugerbetalingen for forplejning på ældreområdet, så den følger statens takst. Fanø har hidtil i modsætning til andre kommuner ikke opkrævet det fulde beløb. Det vil reducere nettoudgifterne med 280.000 kr. pr. år.

Kvalitet og faglighed for børn & unge

Det er af meget stor betydning, at Fanøs børn og unge får en god start på livet, og at det pædagogiske arbejde i vores dagtilbud og SFO er af høj kvalitet.

Derfor ønsker byrådet at styrke medarbejdernes uddannelsesniveau og normeringen i dagtilbud, og der tilføres til dette område 250.000 kr. pr. år fra 2020. Til gengæld justeres åbningstiderne, så én daginstitution fremover vil have åbningstider i ydertimer morgen og eftermiddag, og alle dagtilbud lukker om fredagen kl. 16. Ligeledes indføres sampasning i sommerferieuger i dagtilbud og til nødpasning under SFO'ens feriekoloni.

Som led i en tilflytningsstrategi har Fanø Kommune i nogle år givet forældre til de yngste børn et stort tilskud til betaling af dagtilbud. Tilskuddet svarer samlet set til en udgift i budgettet på 1,35 mio. kr. pr. år. Fra 2020 reduceres dette tilskud med 900.000 kr., hvilket betyder en takststigning på ca. 1.300 kr. pr. måned. SFO taksterne stiger med ca. 250 kr. pr. måned, svarende til i alt 300.000 kr. pr. år. Taksterne vil på Fanø dermed læne sig nogenlunde op ad landsgennemsnittet og ligge lidt under omegnskommunerne, og Fanø vil således fortsat være attraktiv for børnefamilier.

Byrådet besluttede i budgettet for 2018 at få lavet en grundig analyse af hele SFO- og Klubområdet. Med udgangspunkt i konklusioner fra denne ønskes en sammentænkning af hele skole-, SFO-, klub-, ungdomsskole-, foreningslivs- og SSP-arbejdet. Målet er at skabe øget kvalitet og et langt mere sammenhængende, dynamisk og relevant tilbud til unge. Det forventes samtidig, at der ved denne sammentænkning kan opnås en effektivisering på 200.000 kr. i 2019, stigende til 400.000 kr. pr. år fra 2020.

På Fanø er den nuværende 0. klasse en lille årgang, hvorfor der i 2018 kun er oprettet én 0. klasse. Dette giver en årlig mindre udgift på 600.000 kr., som er indarbejdet i budgettet. Dette betyder således ikke forringelse af kvaliteten, men skyldes alene nedgang i elevtallet.

Kultur & fritid

Fanø er privilegeret med et meget aktivt og levende kultur-, fritids- og idrætsliv. Dette vil også fremover være højt prioriteret, dog vil vi i stigende grad rette blikket mod at understøtte kultur-, fritids- og idrætslivet gennem samarbejde med de frivillige og faciliterende tiltag fremfor alene gennem direkte økonomisk støtte.

Folkemusikken er en vigtig del af Fanøs DNA, og nye generationer har med folkemusiklinjen grebet traditionen og fører den videre. Derfor er der indarbejdet 175.000 kr. pr. år til fortsættelse af Folkemusiklinjen.

Spil Dansk ugen har tidligere haft et øremærket beløb på budgettet. Fremover vil udgiften til Spil Dansk ugen være en integreret del af de Frie Kulturmidler.

Udgifterne pr. borger på biblioteksområdet er højere end i andre kommuner, og byrådet har derfor besluttet, at det i 2019 sammen med brugerne skal undersøges, hvordan udgifterne på biblioteksområdet kan reduceres, så der fra 2020 og frem kan spares 200.000 kr. pr. år, uden at bibliotekstilbuddet mister betydende værdi.

Et aktivt fritidsliv for børn og unge er vigtigt for både fysisk og mental sundhed. Derfor har Byrådet med budgetforliget besluttet at videreføre fritidspasordningen med et årligt budget på 121.000 kr. med det formål at sikre, at alle børn og unge kan deltage i fritidsaktiviteter. På kontoen for fritidspasordningen er der over en årrække akkumuleret 196.000 kr. i uforbrugte midler. Disse tilbageføres til kommunekassen, mens den årlige økonomiske ramme i øvrigt fastholdes.

Byrådet ønsker at sælge den gamle realskole, men for at understøtte det borgerdrevne initiativ, der er skabt med stor værdi for Fanø, tilbydes bygningen til den selvejende institution REALEN til den offentlige vurderingspris på 2,1 mio. kr. Tilbuddet på 2,1 mio. gælder i 2 år, hvorefter bygningen sættes til salg til markedspris.

Den selvejende institution skal betale husleje på 175.000 kr. pr. år fra 2019. De frie kulturmidler tilføres 175.000,- kr. i 2019 og 87.000,- kr. i 2020. REALEN kan søge tilskud til huslejen herfra.

Positiv udvikling på beskæftigelses- og socialområdet

På baggrund af den positive udvikling i beskæftigelsen er der basis for, at Fanø de kommende år vil have et reduceret niveau på overførselsindkomster. Der er derfor indarbejdet færre udgifter på 1,5 mio. kr. pr. år til dette område.

I forbindelse med en omlægning af den sociale indsats med et øget fokus på forbyggende og tidlige indsatser, blev der i budgettet for 2017 givet en ekstra bevilling 2,2 mio.kr. til det specialiserede område for børn og voksne. Det forventes, at den særlige indsats, der har været gjort på området, betyder, at den samlede økonomiske ramme på området gradvist kan reduceres over de kommende år. I 2019 reduceres området med 450.000 kr., i 2020 med 1 mio. kr., i 2021 med 1,5 mio. kr. og i 2022 med det fulde beløb på 2,2 mio. kr.

Byrådet afsætter årligt et meget højt beløb til frivillig socialt arbejde efter §18, et beløb, der langt overstiger det, staten tildeler kommunen til dette område. Det er udtryk for et ønske om at understøtte disse foreninger, men der er alligevel plads til at reducere §18-midlerne med 50.000 kr. pr. år.

Udvikling og innovation i samarbejde med borgere og medarbejdere

Markedsføringskontoen tilbageføres til 2017-niveau, hvilket er en reduktion på 100.000 kr. Endvidere nedlægges Byrådets udviklingspulje på 108.000 kr., og en vakant stilling som projektkoordinator på Rådhuset genbesættes ikke, hvilket betyder en reduktion på 300.000 kr.

Disse reduktioner betyder ikke, at Byrådet ikke ønsker at lave udvikling eller støtte nye initiativer, men der skal i højere grad tænkes i innovative og samskabende baner. Både medarbejdere og politikere skal have fokus på at skabe kvalitet for færre midler ved at gøre tingene på smartere måder – anvende teknologi, effektivisere arbejds gange, benytte netværk osv.

Der indarbejdes med dette afsat en effektiviseringspulje i hele organisationen startende i 2020 med 300.000 kr., stigende med 150.000 kr. årligt til 600.000 kr. i 2022. Budgettet til den politiske organisation reduceres med 200.000 kr.

Økonomi- og Planudvalgets ramme vedrørende venskabsbysamarbejdet reduceres årligt med 43.000 kr. fra 2019.

Udvikling og vedligehold af Fanøs natur, bygninger og øvrige anlæg

Det er i en stram økonomi en udfordring at skabe plads til nye anlæg og investeringer. Byrådet har dog sat sig som mål at udvise økonomisk ansvarlighed ved at tage højde for det fremtidige udgiftsniveau, man forventer på området.

For at nedbringe vedligeholdelsesudgifter og administration har Byrådet derfor besluttet at sælge en række af de bygninger og aktiver, som kommunen ejer. I budgettet er i første omgang indarbejdet indtægter i 2019 for 2,1 mio. kr. for salg af pedelboligen ved Efterskolen samt kommunens ejendom på Drosselvej 9. Også byggegrunden ved den gamle realskole, den resterende del af Efterskolen og lejligheden i Sognegården søges solgt.

Der skal hurtigst muligt udarbejdes planer for disse salg, og hvis der stadig ikke kan findes købere til den restende del af efterskolen, skal der udarbejdes en plan for udnyttelse af disse lokaler.

Naturplejen på Fanø er fortsat en prioritering, men der findes en række muligheder for at søge puljer til naturpleje, og kontoen for naturpleje reduceres derfor med 75.000 kr. årligt.

Der er fortsat afsat 543.000 kr. til digeforhøjelser / -renovering, der øremærkes med ret til overførsel mellem årene. Midlerne er en opsparing til hel eller delvis medfinansiering af digesikring.

Fra tidligere budgetforlig er der overført midler øremærket til nye offentlige toiletter, cykel- og vandrestier og nye offentlige affaldsbeholdere.

Til færdiggørelse af det påbegyndte arbejde med renovering og ny belægning på Postvejen afsættes i 2019 650.000 kr. og i 2020 2.600.000 kr.

Til vedligehold af det samlede havneområde afsættes der 100.000 kr.

Der tilføres Sydvestjysk Brandvæsen 168.000 i 2019 stigende til 266.000 kr. fra 2020 i forventning om fornyet udbud og fremtidsstikret brand- og beredskabskontrakt.

På trods af byrådets stramme økonomistyring er Fanø stadig en kommune i udvikling, og dette skal afspejles i budgettet. Derfor er der afsat 500.000 kr. til Ø-forskønnelse i 2019, 1 mio. kr. i 2020 og 2 mio. kr. i 2021 og 2022. Hvordan de afsatte midler konkret skal anvendes, er endnu ikke besluttet, men Byrådets beskrivelse af tematiske fokusområder for byrådsperioden indeholder bl.a. implementering af potentialeplanen, udvikling af byrum og infrastruktur - alle udviklingstiltag der kan defineres som Ø-forskønnelse, og som i større eller mindre grad vil kræve finansiering.

Grundpræmisser i budgettet

Den kommunale indkomstskat fastholdes på de 24,9%.
Grundskylden fastholdes på 34 promille.

Der tilstræbes en kassebeholdning på 7%.

Alle tillægsbevillinger på det skattefinansierede område skal kompenseres af tilsvarende besparelser eller indtægter. Undtaget herfra er udgifter til flere børn i dagtilbud samt til overførselsindkomster.

Anlæg og udviklingsinitiativer, der ikke kan rummes i budgettet, kan besluttes og gennemføres i takt med, at der sælges kommunale aktiver, eller såfremt der kan anvises anden ekstern finansiering.

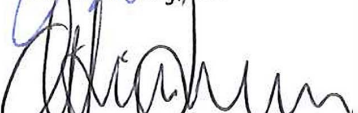
Ved salg af aktiver skal ekstraordinær gældsafvikling overvejes.

Det indgåede budgetforlig bygger på spillerumsopgørelsen af 5. september 2018.

Fanø den 20. september 2018

Sofie Malbjørn

Christian Lorenzen

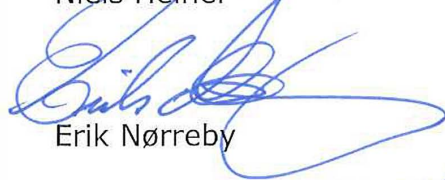
Frej Kofoed Petersen

Johan Brink Jensen

Niels Heinel

Erik Nørreby

Dennis Feldberg

Marius Nielsen

Karen Jeppesen

Kristine Kaas Krog

Merete Engsted

		2019	2020	2021	2022
Erhvervs-, natur- og teknikudvalget, i alt		12,251,351	13,824,537	12,399,537	12,195,683
Særlig overførsel ENT		3,722,479	3,722,479	3,722,479	3,722,479
003850	Naturforvaltningsprojekter	234,037	234,037	234,037	234,037
022811	Vejvedligeholdelse m.v.	3,488,442	3,488,442	3,488,442	3,488,442
Bygningsvedligeholdelse ENT		2,706,460	2,706,460	2,706,460	2,706,460
002510	Fælles formål	1,184,433	1,184,433	1,184,433	1,184,433
002820	Grønne områder og naturpladser	3,048	3,048	3,048	3,048
003231	Stadion og idrætsanlæg	8,189	8,189	8,189	8,189
005895	Redningsberedskab	18,340	18,340	18,340	18,340
022205	Driftsbygninger og -pladser	57,058	57,058	57,058	57,058
032201	Folkeskoler	478,599	478,599	478,599	478,599
032205	Skolefritidsordninger	99,852	99,852	99,852	99,852
033250	Folkebiblioteker	128,381	128,381	128,381	128,381
046290	Andre sundhedsudgifter	173,213	173,213	173,213	173,213
052510	Fælles formål	18,380	18,380	18,380	18,380
052513	I værgående institutioner (institutioner som omfatter mindst	37,787	37,787	37,787	37,787
052514	Daginstitutioner (dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4)	293,418	293,418	293,418	293,418
064550	Administrationsbygninger	205,762	205,762	205,762	205,762
Pedelkorps - ENT		234,297	234,297	234,297	234,297
002510	Fælles formål	234,297	234,297	234,297	234,297
Resultat		1,780,288	1,780,288	1,780,288	1,780,288
002820	Grønne områder og naturpladser	528,700	528,700	528,700	528,700
003231	Stadion og idrætsanlæg	289,111	289,111	289,111	289,111
003853	Skove	2,046	2,046	2,046	2,046
004871	Vedligeholdelse af vandløb	220,752	220,752	220,752	220,752
022201	Fælles formål	589,442	589,442	589,442	589,442
022205	Driftsbygninger og -pladser	150,237	150,237	150,237	150,237

Ej overførselsadgang ENT		1,035,182	1,034,159	1,209,159	1,209,159
002205	Ubestemte formål	-295,734	-295,734	-295,734	-295,734
002510	Fælles formål	583,474	582,451	757,451	757,451
002511	Beboelse	-83,624	-83,624	-83,624	-83,624
002512	Erhvervsjendomme	-3,059	-3,059	-3,059	-3,059
002515	Byfornyelse	160,705	160,705	160,705	160,705
002820	Grønne områder og naturpladser	241,366	241,366	241,366	241,366
003854	Sandflugt	131,931	131,931	131,931	131,931
004871	Vedligeholdelse af vandløb	38,712	38,712	38,712	38,712
005280	Fælles formål	823,114	823,114	823,114	823,114
005289	Øvrig planlægning, undersøgelser, tilsyn m.v.	57,741	57,741	57,741	57,741
005591	Skadedyrsbekæmpelse	1,006	1,006	1,006	1,006
013860	Generel administration	599,951	599,951	599,951	599,951
013861	Ordninger for dagrenovation - restaffald	-3,757,639	-3,757,639	-3,757,639	-3,757,639
013865	Genbrugsstationer	937,789	937,789	937,789	937,789
022203	Arbejder for fremmed regning	-25,492	-25,492	-25,492	-25,492
022811	Vejvedligeholdelse m.v.	128,936	128,936	128,936	128,936
022814	Vintertjeneste	230,128	230,128	230,128	230,128
023231	Busdrift	2,548,286	2,548,286	2,548,286	2,548,286
023540	Havne	-1,437,961	-1,437,961	-1,437,961	-1,437,961
023541	Lystbådehavne m.v.	159,631	159,631	159,631	159,631
064551	Sekretariat og forvaltninger	-1,020	-1,020	-1,020	-1,020
064860	Diverse indtægter og udgifter efter forskellige love	-3,059	-3,059	-3,059	-3,059
Anlægsbevillinger ENT		2,772,645	4,346,854	2,746,854	2,543,000
002510	Fælles formål	509,450			
002820	Grønne områder og naturpladser	366,341			
003854	Sandflugt	543,074	543,074	543,074	543,000
022201	Fælles formål	703,780	1,203,780	2,203,780	2,000,000
022823	Standardforbedringer af færdselsarealer	650,000	2,600,000		

		2019	2020	2021	2022
Børne- og kulturudvalget, i alt		49,810,220	48,400,795	48,313,795	48,313,795
Ledelsens ramme B&K		31,778,282	31,778,282	31,778,282	32,490,822
032201	Folkeskoler	21,893,362	21,893,362	21,893,362	21,893,362
032205	Skolefritidsordninger	1,474,056	1,474,056	1,474,056	1,474,056
052511	Dagpleje (dagtilbudslovens § 21, stk. 2)	2,200,205	2,200,205	2,200,205	2,200,205
052514	Daginstitutioner (dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4)	6,210,659	6,210,659	6,210,659	6,923,199
Bestyrelsens ramme B&K		7,995,446	7,795,446	7,795,446	7,082,906
032201	Folkeskoler	1,711,972	1,711,972	1,711,972	1,711,972
032202	Fællesudgifter for kommunens samlede skolevæsen	31,722	31,722	31,722	31,722
032205	Skolefritidsordninger	267,711	267,711	267,711	267,711
032209	Efter- og videreuddannelse i folkeskolen	179,077	179,077	179,077	179,077
033562	Teatre	8,349	8,349	8,349	8,349
033876	Ungdomsskolevirksomhed	-3,059	-3,059	-3,059	-3,059
052511	Dagpleje (dagtilbudslovens § 21, stk. 2)	76,295	76,295	76,295	76,295
052513	Tværgående institutioner (institutioner som omfatter mindst	3,166,932	3,166,932	3,166,932	3,166,932
052514	Daginstitutioner (dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4)	1,899,783	1,899,783	1,899,783	1,187,243
052516	Klubber og andre socialpædagogiske fritidstilbud	656,664	456,664	456,664	456,664
Særlig overførsel B&K		111,892	111,892	111,892	111,892
052510	Fælles formål	111,892	111,892	111,892	111,892
Bygningsdrift, Skole, Bibliotek, Fritidsordninger		2,917,585	2,917,585	2,917,585	2,917,585
032201	Folkeskoler	2,568,704	2,568,704	2,568,704	2,568,704
032205	Skolefritidsordninger	237,679	237,679	237,679	237,679
033250	Folkebiblioteker	64,130	64,130	64,130	64,130
033870	Fælles formål	47,072	47,072	47,072	47,072
Overførselsadgang B&K		801,468	801,468	801,468	801,468
033872	Folkeoplysende voksenundervisning	181,177	181,177	181,177	181,177
033873	Frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde	296,845	296,845	296,845	296,845
033874	Lokaletilskud	323,446	323,446	323,446	323,446

Ej overførselsadgang B&K		6,205,547	4,996,122	4,909,122	4,909,122
032201	Folkeskoler	483,188	483,188	483,188	483,188
032203	Syge- og hjemmeundervisning	48,950	48,950	48,950	48,950
032204	Pædagogisk psykologisk rådgivning m.v.	183,564	183,564	183,564	183,564
032205	Skolefritidsordninger	-1,202,786	-1,502,786	-1,502,786	-1,502,786
032206	Befordring af elever i grundskolen	106,329	106,329	106,329	106,329
032207	Specialundervisning i regionale tilbud	19,319	19,319	19,319	19,319
032208	Kommunale speciaiskoler og interne skoler i dagbehandlingstilbud	611,880	611,880	611,880	611,880
032210	Bidrag til staten for elever på private skoler	391,890	391,890	391,890	391,890
032212	Efterskoler og ungdomskostskoler	511,757	511,757	511,757	511,757
032214	Ungdommens Uddannelsesvejledning	216,198	216,198	216,198	216,198
032216	Specialpædagogisk bistand til børn i førskolealderen	20,336	20,336	20,336	20,336
032217	Specialpædagogisk bistand til voksne	290,805	290,805	290,805	290,805
033044	Produktionsskoler	71,652	71,652	71,652	71,652
033046	Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov	43,851	43,851	43,851	43,851
033250	Folkebiblioteker	2,155,557	1,955,557	1,955,557	1,955,557
033560	Museer	593,981	593,981	593,981	593,981
033563	Musikarrangementer	738,622	767,197	767,197	767,197
033564	Andre kulturelle opgaver	397,121	309,121	222,121	222,121
033874	Lokaletilskud	810,726	810,726	810,726	810,726
033876	Ungdomsskolevirksomhed	442,389	442,389	442,389	442,389
052510	Fælles formål	1,462,590	812,590	812,590	812,590
052511	Dagpleje (dagtilbudslovens § 21, stk. 2)	27,834	27,834	27,834	27,834
052513	Tværgående institutioner	-700,208	-700,208	-700,208	-700,208
052514	Daginstitutioner (dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4)	-1,462,835	-1,462,835	-1,462,835	-1,462,835
052516	Klubber og andre socialpædagogiske fritidstilbud	-57,163	-57,163	-57,163	-57,163

		2019	2020	2021	2022
Social- og sundhedsudvalget, i alt		113,760,224	113,706,224	113,506,224	113,106,224
Særlig overførsel S&S		-546,000	-546,000	-546,000	-546,000
052821	Forebyggende foranstaltninger for børn og unge	120,000	120,000	120,000	120,000
053026	Personlig og praktisk hjælp og madservice	94,000	94,000	94,000	94,000
053027	Pleje og omsorg mv. af primært ældre undtaget frit valg	-760,000	-760,000	-760,000	-760,000
Overførselsadgang S&S		36,386,800	36,636,800	36,936,800	37,236,800
046288	Sundhedsfremme og forebyggelse	1,260,000	1,260,000	1,260,000	1,260,000
046290	Andre sundhedsudgifter	2,114,000	2,114,000	2,114,000	2,114,000
053026	Personlig og praktisk hjælp og madservice	7,575,800	7,575,800	7,575,800	7,575,800
053027	Pleje og omsorg mv. af primært ældre undtaget frit valg	19,733,000	19,983,000	20,283,000	20,583,000
053028	Hjemmesygepleje	3,800,000	3,800,000	3,800,000	3,800,000
053036	Plejevederlag og hjælp til sygeartikler o.lign. ved pasning	200,000	200,000	200,000	200,000
053838	Personlig og praktisk hjælp og madservice	1,704,000	1,704,000	1,704,000	1,704,000
Ej overførselsadgang S&S		77,919,424	77,615,424	77,115,424	76,415,424
002511	Beboelse	84,915	84,915	84,915	84,915
002518	Driftssikring af boligbyggeri	72,675	72,675	72,675	72,675
002519	Ældreboliger	115,633	115,633	115,633	115,633
046281	Aktivitetsbestemt medfinansiering	16,226,000	16,226,000	16,226,000	16,226,000
046282	Genoptræning og vedligeholdelsestræning	1,753,200	1,753,200	1,753,200	1,753,200
046284	Fysioterapi	250,000	250,000	250,000	250,000
046285	Kommunal tandpleje	1,250,000	1,250,000	1,250,000	1,250,000
046289	Kommunal sundhedstjeneste	560,000	560,000	560,000	560,000
046290	Andre sundhedsudgifter	1,946,001	1,946,001	1,946,001	1,946,001
052207	Indtægter fra den centrale refusionsordning	-1,100,000	-1,100,000	-1,100,000	-1,100,000
052820	Opholdssteder mv. for børn	800,000	800,000	800,000	800,000
052821	Forebyggende foranstaltninger for børn og unge	3,909,000	4,105,000	4,105,000	4,105,000
052822	Plejefamilier	975,000	975,000	975,000	975,000
052823	Døgninstitutioner for børn og unge	1,100,000	1,100,000	1,100,000	1,100,000
052824	Sikrede døgninstitutioner m.v for børn og unge	200,000	200,000	200,000	200,000
053026	Personlig og praktisk hjælp og madservice	-459,000	-459,000	-459,000	-459,000
053027	Pleje og omsorg mv. af primært ældre undtaget frit valg	-6,393,000	-6,393,000	-6,393,000	-6,393,000
053029	Forebyggende indsats samt aflastningstilbud	2,500,000	2,500,000	2,500,000	2,500,000
053031	Hjælpe midler, forbrugsgoder, boligindretning og befordring	1,940,000	1,940,000	1,940,000	1,940,000
053838	Personlig og praktisk hjælp og madservice	432,000	432,000	432,000	432,000
053840	Rådgivning og rådgivningsinstitutioner	30,000	30,000	30,000	30,000
053841	Hjælpe midler, forbrugsgoder, boligindretning og befordring	650,000	650,000	650,000	650,000
053844	Alkoholbehandling og behandlingshjem for alkoholskadede	20,000	20,000	20,000	20,000
053845	Behandling af stofmisbrugere	620,000	620,000	620,000	620,000
053850	Botilbud til længerevarende ophold	5,450,000	4,950,000	4,450,000	3,750,000
053852	Botilbud til midlertidigt ophold (servicelovens § 107)	4,800,000	4,800,000	4,800,000	4,800,000
053853	Kontaktperson- og ledsageordninger	140,001	140,001	140,001	140,001
053858	Beskyttet beskæftigelse (servicelovens § 103)	200,000	200,000	200,000	200,000
053859	Aktivitets- og samværstilbud (servicelovens § 104)	1,220,000	1,220,000	1,220,000	1,220,000
054660	Integrationsprogram og introduktionsforløb mv.	120,001	120,001	120,001	120,001
054661	Kontanthjælp til udlændinge omfattet af integrationsprogrammet	2,380,000	2,380,000	2,380,000	2,380,000
054866	Førtidspension tilkendt 1. juli 2014 eller senere	700,000	700,000	700,000	700,000
054867	Personlige tillæg m.v.	370,000	370,000	370,000	370,000
054868	Førtidspension tilkendt før 1. juli 2014	9,380,000	9,380,000	9,380,000	9,380,000
055771	Sygedagpenge	4,699,999	4,699,999	4,699,999	4,699,999

055772	Sociale formål	1,740,000	1,740,000	1,740,000	1,740,000
055773	Kontant- og uddannelseshjælp	3,999,999	3,999,999	3,999,999	3,999,999
055775	Afløb og tilbagebetaling	59,999	59,999	59,999	59,999
055776	Boligyldelse til pensionister - kommunal medfinansiering	1,300,000	1,300,000	1,300,000	1,300,000
055777	Boligsikring - kommunal medfinansiering	1,000,001	1,000,001	1,000,001	1,000,001
055778	Dagpenge til forsikrede ledige	2,500,000	2,500,000	2,500,000	2,500,000
055880	Revalidering	200,000	200,000	200,000	200,000
055881	Løntilskud m.v. til personer i fleksjob og personer i løntilskud	3,800,000	3,800,000	3,800,000	3,800,000
055882	Ressourceforløb og jobafklarings- forløb	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000
055883	Ledighedsydelse	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000
056890	Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats	500,000	500,000	500,000	500,000
056891	Beskæftigelsesindsats for forsikrede ledige	300,000	300,000	300,000	300,000
056896	Servicejob	100,000	100,000	100,000	100,000
056897	Seniorjob til personer over 55 år	1,250,000	1,250,000	1,250,000	1,250,000
056898	Beskæftigelsesordninger	50,000	50,000	50,000	50,000
057299	Frivilligt socialt arbejde og øvrige sociale formål	427,000	427,000	427,000	427,000
064553	Jobcentre	1,750,000	1,750,000	1,750,000	1,750,000

		2019	2020	2021	2022
Økonomi- og planudvalget, i alt		-175,721,795	-181,102,509	-184,367,181	-188,878,978
Særlig overførsel ØPU		433,327	433,327	433,327	433,327
065270	Løn- og barselspuljer	433,327	433,327	433,327	433,327
Overførselsadgang ØPU		29,302,332	29,114,150	29,068,376	29,068,376
064550	Administrationsbygninger	359,838	359,838	359,838	359,838
064551	Sekretariat og forvaltninger	22,380,171	22,191,989	22,146,215	22,146,215
064552	Fælles IT og telefoni	4,580,360	4,580,360	4,580,360	4,580,360
064556	Byggesagsbehandling	453,919	453,919	453,919	453,919
064862	Turisme	110,800	110,800	110,800	110,800
065272	Tjenestemandspension	1,417,244	1,417,244	1,417,244	1,417,244
Ej overførselsadgang ØPU		17,531,023	15,426,326	13,804,263	13,236,319
005895	Redningsberedskab	2,947,074	3,037,909	3,045,074	3,045,074
064240	Fælles formål	145,781	145,781	145,781	145,782
064241	Kommunalbestyrelsesmedlemmer	3,393,266	3,393,266	3,393,266	3,293,266
064242	Kommissioner, råd og nævn	188,502	188,502	188,502	188,502
064243	Valg m.v.	169,868	13,303	92,097	92,097
064551	Sekretariat og forvaltninger	716,310	716,310	716,310	716,310
064557	Voksen-, ældre- og handicapområdet	-571,088	-571,088	-571,088	-571,088
064558	Det specialiserede børneområde	-346,732	-346,732	-346,732	-346,732
064559	Administrationsbidrag til UdbetalingDanmark	1,006,455	1,006,455	1,006,455	1,006,455
064862	Turisme	1,927,313	1,927,313	1,927,313	1,927,313
064867	Erhvervsservice og iværksætteri	33,779	33,779	33,779	33,779
065270	Løn- og barselspuljer	8,138	8,138	8,138	8,138
065276	Generelle reserver	-701,868	-1,001,868	-1,151,868	-1,301,869
082201	Kontante beholdninger	4,056,225	2,703,258	1,052,236	734,292
083220	Pantebreve	-92,000	-92,000	-92,000	-92,000
083225	Andre langfristede udlån og tilgodehavender	876,000	901,000	986,000	986,000
083227	Deponerede beløb for lån m.v.	-220,000	-220,000	-220,000	-220,000
085253	Kirkelige skatter og afgifter	44,000	74,000	0	0
085570	Kommunekrediforeningen	3,426,000	3,509,000	3,591,000	3,591,000
085575	Anden langfristet gæld med indenlandsk kreditor	524,000			
Anlægsbevillinger ØPU		-2,368,477	-2,521,312	-574,147	-574,000
002202	Boligformål	-574,147	-574,147	-574,147	-574,000
002510	Fælles formål	-2,100,000	-2,100,000		
064551	Sekretariat og forvaltninger	305,670	152,835		

Finansielle bevillinger ØPU		-220,620,000	-223,555,000	-227,099,000	-231,043,000
072205	Indskud i pengeinstitutter m.v.	80,000	80,000	80,000	80,000
072209	Kommunekreditforeningsobligationer	-300,000	-300,000	-300,000	-300,000
072814	Tilgodehavender i betalingskontrol	-100,000	-100,000	-100,000	-100,000
073225	Andre langfristede udlån og tilgodehavender	-48,000	-48,000	-48,000	-48,000
073227	Deponerede beløb for lån m.v.	-72,000	-72,000	-72,000	-72,000
075256	Anden kortfristet gæld med indenlandsk betalingsmodtager	6,000	6,000	6,000	6,000
075570	Kommunekreditforeningen	860,000	833,000	833,000	833,000
075575	Anden langfristet gæld med indenlandsk kreditor	12,000			
075879	Garantiprovision	-128,000	-128,000	-128,000	-128,000
076280	Udligning og generelle tilskud	-11,268,000	-11,268,000	-11,268,000	-11,268,000
076281	Udligning og tilskud vedrørende udlændinge	756,000	756,000	1,068,000	1,068,000
076282	Kommunale bidrag til regionerne	461,000	461,000	461,000	461,000
076286	Særlige tilskud	-5,568,000	-4,692,000	-4,692,000	-4,692,000
076890	Kommunal indkomstskat	-145,913,000	-147,810,000	-149,731,000	-151,678,000
076892	Selskabsskat	-807,000	-807,000	-807,000	-807,000
076894	Grundskyld	-58,591,000	-60,466,000	-62,401,000	-64,398,000

Erhvervs, natur- og teknikudvalget

Bemærkninger til budget 2019 – 2022

Drift

Hovedkonto 00 Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger

00 22 Jordforsyning

Der er i alle år indarbejdet en forventet besparelse på 0,3 mio. kr. vedrørende konsulentbistand som følge af den øgede normering i forvaltningen på ingeniørområdet.

00 25 Faste ejendomme

Området dækker vedligeholdelse af en række af kommunens bygninger, løbende ajourføring af bygningsvedligeholdelsesplan, varme-, vand- og el-udgifter samt huslejeindtægter, offentlige toiletter, pedelkorpset og ydelsesstøtte i forbindelse med byfornyelse.

Der er udarbejdet samlet vedligeholdelsesplan for kommunale bygninger. Området er tildelt økonomisk decentralisering.

Der budgetteres med lejeindtægter for Sognegården og Drosselvej 9. Sidstnævnte søges solgt i 2019.

Der er fra 2019 og frem indarbejdet midler til rengøring af nye toiletter ved buggyområdet samt opgang fra stranden ved Sønderho.

00 28 Fritidsområder

Området dækker grønne områder/udendørs arealer, naturområder og strandområder.

Udgiften til vedligeholdelse af de grønne områder og udendørsarealer ved kommunale bygninger består hovedsagligt af lønninger. Der er afsat et mindre beløb til indkøb af blandt andet gødning og planter.

00 32 Fritidsfaciliteter

Området dækker driftsudgifter vedrørende Æ'stadion, P-plads ved Fanø Hallen samt offentlig legeplads ved Nordby Skole.

De afsatte midler til varekøb anvendes til blandt andet udskiftning af mål og net.

00 38 Naturbeskyttelse

Området dækker Nørby Plantage, klitdæmning, samt diger i Nordby og Sønderho.

00 48 Vandløbsvæsen

Området dækker vedligeholdelse af de offentlige vandløb og udført arbejde for fremmed regning på private vandløb.

Vandløbene vedligeholdes dels af kommunens egne folk og dels af entreprenører.

00 52 Miljøbeskyttelse mv.

Området dækker hovedsageligt de arbejder, som varetages af Det Forpligtende Samarbejde med Esbjerg kommune.

Der er budgetteret med medlemskab af KIMO (Kommunernes Internationale Miljøorganisation), medlemskab af Miljønetværk samt det forpligtende samarbejde med Esbjerg Kommune. Der er også afsat midler til materialer og aktiviteter.

00 55 Diverse udgifter og indtægter

Bevillingen dækker udgifter til skadedyrsbekæmpelse.

00 58 Redningsberedskab

Området dækker bygningsvedligeholdelse af bygninger der anvendes af Sydvestjysk Brandvæsen.

Fanø Kommune får på andre områder lejeindtægt for bygningerne.

Hovedkonto 01 Forsyningsvirksomheder m.v.

01 38 Affaldshåndtering

Området er et brugerfinansieret område efter hvile-i-sig-selv-princippet.

Området dækker betaling for bortskaffelse af affald, betaling for transport af affald, drift af nærgenbrugsstation, indsamling af genbrugsmaterialer, administrationsvederlag, forrentning, afregning med renovatører, statsafgift ved forbrænding og deponering, bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald samt pålignede afgifter.

Området er opdelt på konto 160 Generel administration, konto 161 Ordninger for dagrenovation samt konto 165 Genbrugsstationer.

Hovedkonto 02 Trafik og infrastruktur

02 22 Fælles funktioner

Området dækker drift af materialegården, maskiner, materiel og værkstedsdrift, arbejde for fremmed regning, samt løn og pension til vej- og gartnerafdeling.

02 28 Kommunale veje

Området dækker vejvedligeholdelse, vejafvandingsbidrag, vintertjeneste samt indtægter fra TDC.

02 32 Kollektiv trafik

Fanø Kommune udtrådte med virkning fra 1. januar 2018 af Sydtrafik og driver nu selv busdrift.

02 35 Havne

Området dækker udgifterne og indtægterne ved drift af Nordby Havn og Lystbådehavnen.

Hovedkonto 03 Undervisning og kultur

03 22 Folkeskolen

Området dækker vedligehold af bygninger på Nordby skole herunder skolehallen.

Området er omfattet af økonomisk decentralisering.

03 32 Folkebiblioteker

Området dækker bygningsvedligehold

Området er omfattet af økonomisk decentralisering.

Hovedkonto 04 Sundhedsvæsen

0462 Andre Sundhedsudgifter

Området dækker bygningsvedligeholdelse af Sundhedshuset.

Området er omfattet af økonomisk decentralisering.

Hovedkonto 05 Social- og sundhedsvæsen

05 25 Dagpleje og daginstitutioner for børn

Området dækker bygningsvedligeholdelse af Blæksprutten, Fanø Børnehave, daginstitutionen "Odden".

Området er omfattet af økonomisk decentralisering.

Hovedkonto 06 Administration m.v.

06 45 Administrativ organisation

Erhvervs, natur- og teknikudvalgets andel af bevillingen dækker bygningsvedligeholdelse af rådhuset.

Området er omfattet af økonomisk decentralisering.

06 48 Erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter

Området dækker hyrevognsafgifter.

Anlæg

På udvalgets områder er der samlet set budgetteret med en anlægsudgift på 4,7 mio. kr. i 2018, 1,6 mio. kr. i 2019 og 0,7 mio. kr. i hvert af årene 2020 og 2021.

00 25 Faste ejendomme

Der er afsat kr. 509.000 i 2019 til nye toiletter ved buggyområdet.

00 28 Fritidsområder

Der er afsat kr. 366.000 i 2019 til pulje vedrørende cykel- og vandrestier.

00 38 Naturbeskyttelse

Der er afsat kr. 543.000 i 2019 og frem reovering og forhøjelse af digerne.

02 22 Fælles funktioner

Ved budgetvedtagelsen blev der afsat særlige midler til Ø-forskønnelse, 0,5 mio. kr. i 2019, 1,0 mio. kr. i 2020 og 2,0 mio. kr. i hvert af de efterfølgende år.

I årene 2019 til og med 2021 er der også afsat kr. 204.000 årligt til affaldsbeholdere i

det offentlige rum.

02 28 Kommunale veje

Der er i 2019 og 2020 afsat henholdsvis 0,7 mio. kr. og 2,6 mio. kr. til færdiggørelse af det påbegyndte arbejde med reovering og ny belægning på Postvejen.

Børne- og kulturudvalget

Bemærkninger til budget 2019-2022

Driftskonti**Hovedkonto 03 Undervisning og kultur****03 22 Folkeskoler m.m.**

Konto 301 vedrører Fanø Skole. Der budgetteres med en samlet nettoudgift på skolen på 26,7 mio. kr. Budgettet er for nuværende sammensat således:

En ramme på ledelsens område, der dækker:

- Løn til skolens lærere, administrationen og det tekniske servicepersonale.
- Vikarudgifter under sygdom og fravær af kortere varighed.
- Fanø skole har på ledelsens område økonomiske decentralisering med overførselsret.

En ramme på bestyrelsens områder, der dækker:

- Administrationsudgifter.
- Pædagogiske arrangementer og lærerkurser af kortere varighed.
- Driftsomkostninger på skole og skolehal eksklusiv udvendig vedligehold. (dagligt vedligehold, rengøring, inventar, forsikringer, el vand og varme).
- Elevaktiviteter (herunder ekskursioner og lejrskoler), kantinedrift og øvrige udgifter.
- Løn til gæsteundervisere.
- Undervisningsmidler (daglig drift, bøger og samlinger samt udgifter til kopimaskine og øvrige serviceaftaler).
- Skolebibliotekets drift.
- Udgifter til teaterforestillinger samt skolescenen.

En ramme uden overførselsadgang:

- Mellemkommunal betaling for undervisning efter folkeskoleloven.
- Betaling til Esbjerg kommune for skolepsykologbistand.
- Undervisning af børn med vidtgående handicap.
- Bidrag til statslige og private skoler.
- Specialpædagogisk bistand til børn.
- Efterskoler og ungdomsskoler.
- Befordring af elever til og fra skole – buskort.
- Syge- og hjemmeundervisning.

En bygningsdriftsramme:

- Forbrugsafgifter
- Øvrige udgifter der ikke er vedligehold vedrørende Skolen, biblioteket og SFO.

Udover de 26,7 mio. kr. til skolens drift er der afsat i alt knapt 0,3 mio. kr. til fællesudgifter, syge- og hjemmeundervisning samt pædagogisk, psykologisk rådgivning.

Konto 305 vedrører skolefritidsordningen. Der er afsat netto 0,8 mio. kr. på det område. Der er økonomisk decentralisering med overførselsret vedrørende driftsudgifterne.

Konto 306 vedrører befordring af elever i grundskolen. Der budgetteres med en udgift på 0,1 mio. kr.

Konto 307 og konto 308 vedrører specialundervisning i regionale tilbud, kommunale specialskoler og interne skoler i dagbehandlingsinstitutioner. Der er budgetteret med en udgift på i alt 0,6 mio. kr.

Konto 309 vedrører efter- og videreuddannelse i folkeskolen. Der er afsat 0,2 mio. kr. til formålet.

Konto 310 vedrører bidrag til statslige og private skoler. Der er afsat 0,4 mio. kr. til formålet.

Konto 312 vedrører efterskoler og ungdomskostskoler. Der er afsat 0,5 mio. kr. til formålet.

Konto 314 vedrører Ungdommens Uddannelsesvejledning. Der er afsat 0,2 mio. kr. til formålet.

Konto 316 og konto 317 vedrører henholdsvis specialpædagogisk bistand til børn og til voksne. Der er budgetteret med samlet 0,3 mio. kr.

03 30 Ungdomsuddannelser

Ved lov om produktionsskoler er der en kommunal bidragsordning for ordinære elever på produktionsskoler, således at hjemstedskommunen betaler et bidrag for deltagere på produktionsskolerne. Konto 344.

Der er afsat midler til en ung i STU-forløb. (Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse). Konto 346.

Samlet set er der på de to områder budgetteret med 0,1 mio. kr.

Området omlægges i løbet af 2019 ved indførelse af den nye FGU-lovgivning.

03 32 Folkebiblioteker

Området dækker betaling til Esbjerg kommune for biblioteksbetjening af Fanø kommune. Der er budgetteret med en udgift på 2,2 mio. kr.

03 35 Kulturel virksomhed

Området omfatter:

- Konto 360 – Museer
- Konto 362 - Teatre
- Konto 363 - Musikarrangementer og
- Konto 364 - Andre kulturelle opgaver

Andre kulturelle opgaver dækker tilskud til Kulturelt samråd samt diverse øvrige tilskud og underskudsdekninger.

Der sker momsaflyftning af tilskudskonti

Esbjerg kommune driver kulturskolen på Fanø. Der er afsat beløb til betaling til Esbjerg kommune samt et mindre beløb til kulturskolebestyrelsen på Fanø.

Samlet set er der til kulturel virksomhed budgetteret med en udgift på 1,7 mio. kr.

03 38 Folkeoplysning og fritidsaktiviteter m.v.

Området omfatter:

- Konto 370 - Fællesformål vedr. folkeoplysning
- Konto 372 - Folkeoplysende voksenundervisning
- Konto 373 - Frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde
- Konto 374 - Lokaletilskud
- Konto 376 - Ungdomsskolevirksomhed

Samlet set er der budgetteret med en udgift på 2,1 mio. kr. hvor hovedparten vedrører lokaletilskud, 1,1 mio. kr. og ungdomsskolevirksomhed, 0,4 mio. kr.

03 38 70 Fælles formål

Budgetbeløbet dækker leje af Fanø-Hallen.

Hovedkonto 05 Social- og sundhedsvæsen

05 25 Dagpleje og daginstitutioner for børn

Området omfatter

- Konto 510 - Fælles formål (søskenderabat, nedsættelse af klubkontingent, udgifter til støttepædagoger, fællesleder samt betaling til/fra andre kommuner)
- Konto 511 - Dagpleje
- Konto 513 - Integrerede institutioner
- Konto 514 - Daginstitutioner Fanø Børnehave
- Konto 516 - Klubber

Fanø kommune har pasningsgaranti og tilbyder pasning af børn i alderen 0-5 år i dagpleje, Fanø Børnehave, daginstitutionen Odden herunder "Bakskuld" i Sønderho.

Fanø fritidsstruktur er som følger: Der er en opdeling i SFO for børn i alderen 0. til og med 4. klasse, Juniorklub (SFO 2) for unge fra 5. og 6. klasse samt Ungdomsklub (SFO 2) for unge fra 7. klasse til 18. år.

Institutionernes antal indskrevne børn udvides i takt med behovet. I disse tilfælde bliver der tilført yderligere midler.

Forældrebetalingen udgør som udgangspunkt 25 % af udgifterne ved pasningen af børnene i institutioner.

Som et led i bosætningsstrategien er det politisk besluttet af give tilskud til nedsættelse af både dagpleje- og vuggestuetaksten. Det er besluttet, at disse to takster maksimalt må udgøre det samme som børnehavetaksten. I praksis betyder det, at der ydes et kommunalt tilskud på 1,0 mio. kr. til nedsættelse af forældrebetaling.

Fanø Kommunes støttepædagogkorps er normeret til 2 fuldtidsstillinger, og organisatorisk tilknyttet dagpasningslederen.

Fanø kommune giver tilskud til pasning af egne børn.

Der er grundlæggende normeret med

- 17 fuldtidspladser i dagplejen
- 43 fuldtidspladser og en deltidspads i vuggestuer
- 96 fuldtidspladser i børnehaver.

Social- og sundhedsudvalget

Bemærkninger til budget 2019 - 2022

Driftskonti

Hovedkonto 00 Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger

00 25 Faste ejendomme

Området omfatter:

- Konto 011 - Beboelse
- Konto 018 - Driftssikring af boligbyggeri m.v.
- Konto 019 - Ældreboliger

Konto 011 vedrører bl.a. boliger til integration af udlændinge.

Konto 018 vedrører beløb til kommunens forpligtigelse til betaling af ydelsesstøtte til andelsboliger og ungdomsboliger samt alment nyttigt byggeri.

Konto 019 vedrører lejetab m.v. vedrørende ældreboliger

Der er et samlet nettobudget vedrørende faste ejendomme på 0,3 mio. kr.

Hovedkonto 04 Sundhedsområdet

Området omfatter en række af de store kommunale serviceområder, bl.a. den aktivitetsafhængige kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet, somatik og psykiatri samt fysioterapi, kiropraktor, psykolog og fodterapi.

04 62 Sundhedsudgifter m.v.

Området omfatter:

- Konto 481 - Aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet
- Konto 482 - Genoptræning og vedligeholdelsestræning
- Konto 484 - Vederlagsfri behandling hos fysioterapeut
- Konto 485 - Kommunal tandpleje skoletandplejen
- Konto 488 - Sundhedsfremme og forebyggelse
- Konto 489 - Kommunal sundhedstjeneste
- Konto 490 - Andre sundhedsudgifter

Konto 481 vedrører de aktivitetsafhængige bidrag til det regionale sundhedsvæsen. Herunder indlæggelse på sygehus samt sygesikring. Den kommunale medfinansiering er differentieret efter alder.

- For de 0-2 årige er medfinansieringsprocenten 45 med et loft på 26.271,- kr.
- For de 3-64 årige er medfinansieringsprocenten 20 med et loft på 15.762,- kr.
- For de 65-79 årige er medfinansieringsprocenten 45 med et loft på 26.271,- kr.
- For de +80 årige er medfinansieringsprocenten 56 med et loft på 31.525,- kr.

Der er budgetteret med en kommunal medfinansiering i 2019 på 16,2 mio. kr.

Konto 482 vedrører kommunernes indsats i forbindelse med kommunal genoptræning af borgere efter udskrivning fra sygehus (sundhedslovens § 140) og genoptræning og vedligeholdelsestræning (servicelovens § 86). Der er endvidere afsat midler til ADL-træning af hjerneskadede. Der er budgetteret med en udgift på 1,8 mio. kr.

Konto 484 vedrører vederlagsfri behandling hos fysioterapeut. Der er budgetteret med 0,3 mio. kr.

Konto 485 vedrører udgifter til tandpleje for børn og unge indtil det fyldte 18. år (Børne- og ungdomstandplejen).

Den kommunale forpligtelse til børnetandpleje gælder alle børn og unge under 18 år. Tandplejen skal tilbydes enten på offentlige klinikker eller hos privatpraktiserende tandlæger, med hvilke byrådet indgår aftaler. I Fanø Kommune tilbydes tandpleje udelukkende hos privatpraktiserende tandlæger. Der er afsat midler til forebyggende indsats.

Der er forudsat indkaldelsesinterval på 12 mdr.

Der budgetteres med en udgift på 1,3 mio. kr.

Konto 488 vedrører kommunens udgifter til sundhedsfremme, rehabilitering og forebyggelse efter sundhedslovens § 119. I Sundhedsaftalen mellem Region Syd og Fanø Kommune er aftalt, at Fanø Kommune igangsætter aktiviteter på det forebyggende område. Der budgetteres med en udgift på 1,3 mio. kr.

Konto 489 Den kommunale sundhedstjeneste omfatter sundhedspleje og kommunelægeordning. Børnene serviceres af sundhedsplejersken. Der budgetteres med en udgift på 0,6 mio. kr.

Konto 490 Andre sundhedsudgifter. Herunder drift af Sundhedshuset, hospice-ophold, kommunale udgifter i forbindelse med køb af sygehusydelse, plejetakst for færdigbehandlede patienter, begravelseshjælp og befordringsgodtgørelse.

Fanø Kommune afholder udgiften til leje af hele Sundhedshuset. Herefter faktureres Lægehuset, CMS og internt til Fanø kommunes anvendelse af Sundhedshuset. Fordelingen er beregnet ud fra areal og pris pr. kvadratmeter.

Visitation til befordring er lovbestemt.

Der budgetteres med en samlet nettoudgift på 4,1 mio. kr.

Hovedkonto 05 Sociale opgaver og beskæftigelse

Hovedkonto 5 omfatter en række af de store kommunale serviceområder, bl.a. børnepasning og ældreomsorg. Herudover dækker hovedkontoen udgifterne til indkomstoverførsler som kontanthjælp, førtidspension, revalidering, sygedagpenge m.v. og til arbejdsmarkedsforanstaltninger og arbejdsløshedsunderstøttelse.

Der er på flere grupperinger indlagt budget vedrørende administrationsudgifter, der

overføres til konto 06. Administrationsomkostningerne er udregnet på baggrund af faktiske udgifter og placeret efter fordelingsnøgle.

05 22 Central refusionsordning

(særligt dyre enkeltsager)

Ifølge lov om social service, refunderer staten i de tilfælde, hvor udgifterne til hjælp og støtte for en person under 67 år i en konkret sag overstiger 1050.000 kr. årligt, 25 pct. af den del af kommunens udgifter, som ligger over dette beløb. For den del af udgifterne, der overstiger 1.970.000 kr. årligt, udgør statsrefusionen 50 pct.

I de tilfælde, hvor kommunens udgifter til hjælp og støtte efter loven til personer, som er under 18 år i en konkret sag overstiger 790.000 kr. årligt, refunderer staten 25 pct. af den del af kommunens udgifter, som ligger over dette beløb. For den del af udgifterne, der overstiger 1.570.000 kr. årligt, udgør statsrefusionen 50 pct.

Der budgetteres med en årlig refusion på 1,1 mio. kr.

05 28 Døgninstitutioner, opholdssteder og forebyggende foranstaltninger for børn og unge

Området omfatter:

- Konto 520 - Opholdssteder for børn og unge
- Konto 521 - Forebyggende foranstaltninger for børn og unge
- Konto 522 - Plejefamilier
- Konto 523 - Døgninstitutioner for børn og unge
- Konto 524 - Sikrede døgninstitutioner for børn og unge

Der budgetteres med en samlet udgift på disse funktionsområder på 7,1 mio. kr.

Konto 520 vedrører opholdssteder for børn og unge.

Konto 521 vedrører forebyggende foranstaltninger for børn og unge. Det kan f. eks. dække konsulentbistand, praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet, aflastningsordninger eller anden økonomisk støtte til udgifter, der bevirker, at anbringelse kan undgås.

Området dækker også økonomisk støtte til ophold på kost- eller efterskole, når forældrene ikke selv har midlerne.

Konto 522 vedrører plejefamilier for børn og unge. Her konteres udgifter og indtægter vedrørende plejefamiliers løn samt aktiviteter i forbindelse hermed.

Konto 523 vedrører døgninstitutioner for børn og unge. På denne funktion konteres udgifter og indtægter vedrørende regionale, kommunale og selvejende institutioner for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.

Projektet Fritidspas til børn videreføres i eget regi.

Konto 524 vedrører sikrede døgninstitutioner for børn og unge.

05 30 Tilbud til ældre

Kommunen skal sørge for tilbud om personlig pleje, praktisk bistand og hjælpemidler til personer med fysiske og psykiske lidelser.

Det er Byrådet, der træffer beslutning om serviceniveauet på ældreområdet, herunder hvilke tilbud, der stilles til rådighed samt omfanget af disse.

Samlet set er der et budget på 28,2 mio. kr. fordelt således:

- Konto 526 - Personlig og praktisk hjælp og madservice – 7,2 mio. kr.
- Konto 527 - Pleje og omsorg m.v. af primært ældre – 12,6 mio. kr.
- Konto 528 – Hjemmesygepleje - 3,8 mio. kr.
- Konto 529 - Forebyggende indsats samt aflastningstilbud - 2,5 mio. kr.
- Konto 531 - Hjælpemidler, forbrugsgoder, boligindretning og befordring - 1,9 mio. kr.
- Konto 536 - Plejevederlag og hjælp til sygeartikler og lignende - 0,2 mio. kr.

Frit valgs ordningen på Fanø omfatter leverance til personer, der bor i eget hjem og er visiteret til specifikke ydelser. Beboerne på Fanø Plejecenter er ikke omfattet af frit valgsordningen.

Fanø Kommune har fastsat og offentliggjort de kvalitets- og priskrav, der stilles til leverandører af personlig og praktisk hjælp samt madservice. Der er indgået kontrakter med private leverandører, herunder madservice.

Forebyggende hjemmebesøg tilbydes 1 gang årligt. Der tages telefonisk kontakt til de borgere, der tilbydes forebyggende hjemmebesøg. Ikke alle borgere ønsker at modtage tilbuddet.

På indtægtssiden er budgetteret med indtægt fra:

- Betaling fra andre kommuner
- Betaling for midlertidigt døgnophold
- Betaling for madservice
- Betaling for midlertidig hjemmehjælp
- Beboernes betaling for serviceydelser.

Indtægten er meget svingende, da antallet af beboere fra andre kommuner ikke er stabilt.

Der er ansat visitator, som sikrer koordineringen af genoptræningsforløb. Det er en garant for en styring af kvaliteten og en sikring af ydelser. Visiteringsfunktion udfyldes i fællesskab af kommunen og sygehuset. Stillingen er placeret uden for plejecentrets ramme, og aflønnes på kt. 6.

05 38 Tilbud til voksne med særlige behov

Området omfatter:

- Konto 538 - Personlig og praktisk hjælp og madservice
- Konto 540 - Rådgivning og rådgivningsinstitutioner
- Konto 542 - Botilbud for personer med særlige sociale problemer
- Konto 544 - Alkoholbehandling og behandlingshjem for alkoholskadede
- Konto 545 - Behandling af stofmisbrugere
- Konto 550 - Botilbud til længerevarende ophold
- Konto 552 - Botilbud for midlertidig ophold
- Konto 553 - Kontaktperson- og ledsageordninger
- Konto 558 - Beskyttet beskæftigelse
- Konto 559 - Aktivitets- og samværstilbud

Konto 538 Der er afsat i alt netto 2,1 mio. kr. til personlig og praktisk hjælp og madservice

Konto 540 vedrører rådgivningsinstitutioner, herunder lands- og landsdelsdækkende rådgivningsinstitutioner og videntcentre for børn og unge, jf. § 11 i lov om social service, samt børnepsykiatrisk rådgivning, der ikke er en sygehusydelse. Endvidere konteres bidrag til hjælpemidler og etablering af hjælpemiddeldepoter

Der er afsat midler tilsvarende det faktiske forbrug til hjælpemiddeldepoter i forhold til samarbejdet med Esbjerg kommune.

Konto 541 vedrører hjælpemidler, forbrugsgoder, boligindretning m.v.

Konto 544 vedrører alkoholbehandling m.v.

Konto 545 vedrører behandling af stofmisbrugere.

Der er et samlet budget vedrørende alkoholbehandling og stofmisbrugsbehandling på 0,6 mio. kr.

Konto 550 Botilbud til længerevarende ophold for udviklingshæmmede fysisk handicappede, jf. § 108 i lov om social service, er afsat beløb til yderligere en persons ophold i botilbud. Der er budgetteret med en udgift på 6,4 mio. kr.

Konto 552 vedrører Botilbud for midlertidig ophold, jf. § 107 i lov om social service. Der er budgetteret med kendte personer, pris og antal. Der er budgetteret med en udgift på 4,8 mio. kr.

Konto 553 vedrører kontaktperson- og ledsageordninger, der ydes efter servicelovens § 97, iflg. hvilken kommunen skal yde 15 timers ledsagelse om måneden til personer under 67 år, der ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Der er budgetteret med en udgift på 0,1 mio. kr.

Konto 558 vedrører beskyttet beskæftigelse. Der er budgetteret med en udgift på 0,2 mio. kr.

Konto 559 Aktivitets- og samværstilbud. Der er budgetteret med en udgift på 1,2 mio. kr.

05 46 Introduktionsprogram for udlændinge

Med integrationsloven ligger ansvaret for integration af udlændinge i Danmark hos kommunerne. Integrationsloven indebærer, at alle flygtninge og indvandrere skal have tilbud om et introduktionsprogram af en varighed på tre år.

Loven omfatter nyankomne flygtninge.

Introduktionsprogrammet skal indeholde en grundlæggende indføring i danske samfundsforhold og danskundervisning.

Nyankomne flygtninge modtager som udgangspunkt, i forbindelse med gennemførelse af introduktionsprogrammet, en introduktionsydelse.

Kommunernes udgifter til introduktionsprogrammet og introduktionsydelse dækkes gennem tilskud og delvis refusion fra staten.

Til registrering af udgifter og indtægter vedrørende introduktionsprogrammet samt introduktionsydelser er oprettet to funktioner:

- Konto 560 - Introduktionsprogram og introduktionsforløb
- Konto 561 - Kontanthjælp til udlændinge omfattet af integrationsprogrammet.

Samlet set er der budgetteret med nettoudgifter på 2,5 mio. kr.

05 48 Før tidspensioner og personlige tillæg

Området omfatter:

- Konto 566 - Pensioner tilkendt efter den 1. juli 2014
- Konto 567 - Personlige tillæg m.v.
- Konto 568 - Før tidspension tilkendt før 1. juli 2014

Budgettet for personlige tillæg indeholder blandt andet tilskud til medicin og varmetillæg.

Pensionerne udbetales af Udbetaling Danmark, der også hjemtager refusionen. Fanø Kommune sender således en nettoafregning. Fanø Kommune skal dog selv hjemtage refusion vedrørende personlige tillæg. Samlet set er der budgetteret med en nettoafregning til Udbetaling Danmark på 11,8 mio. kr. og en refusionsindtægt vedrørende personlige tillæg på 0,5 mio. kr.

05 57 Kontante ydelser

Området omfatter:

- Konto 571 - Sygedagpenge
- Konto 572 - Sociale formål
- Konto 573 - Kontant- og uddannelseshjælp
- Konto 575 - Afløb og tilbagebetaling m.v. vedrørende aktiverede kontant- og

uddannelseshjælpsmodtagere

- Konto 576 - Boligyldelse til pensionister – kommunal medfinansiering
- Konto 577 - Boligsikring – kommunal medfinansiering
- Konto 578 – Dagpenge til forsikrede ledige

En væsentlig del af opgaven varetages af Esbjerg Kommune, jfr. Loven om Det forpligtigende samarbejde.

Kontanthjælp udbetales efter lov om aktiv socialpolitik samt lov om kommunal aktivering.

Konto 571 Sygedagpenge. Der budgetteres med en nettoudgift på 4,7 mio. kr.

Konto 572 sociale formål dækker kontanthjælp i særlige tilfælde (det drejer sig blandt andet om hjælp til sygebehandling og medicin, hjælp til enkeltudgifter samt hjælp til merudgifter ved forsørgelse af handicappede børn), der vedrører andre sociale formål end forsørgelse. Der budgetteres med en udgift på 1,7 mio. kr.

Udgiften til kontanthjælp fordeles som udgangspunkt på funktioner efter følgende principper:

- Konto 573 Kontant- og uddannelseshjælp, hvor der budgetteres med netto 4,0 mio. kr.
- Konto 575 Afløb og tilbagebetalinger mv. vedr. aktiverede kontant- og uddannelseshjælpsmodtagere, hvor der budgetteres med en nettoudgift på 0,1mio. kr.

Boligstøtte udgør

- Konto 576 boligydelse til pensionister – netto 1,3 mio. kr
- Konto 577 boligsikring – netto 1,0 mio. kr.

Der er afsat netto 2,5 mio. kr. til dagpenge til forsikrede ledige.

Området med overførselsindkomster fremstår i nogen grad som forbundne kar. Der er således sammenhæng mellem kontanthjælpsområdet, sygedagpengeområdet, førtidspensionsområdet og fleksjobområdet.

05 58 Revalidering

Området omfatter:

- Konto 580 - Revalidering
- Konto 581 - Løntilskud mv. til personer i fleksjob m.v.
- Konto 582 - Ressourceforløb og jobafklaringsforløb

Der er budgetteret med udgifter til personer, som er under revalidering og fleksjob. Konto 580 Revalidering. Der budgetteres med en bruttoudgift på 0,5 mio. kr. og en indtægt på 0,2 mio. kr.

Konto 581 Løntilskud m.v. til personer i fleksjob m.v. Der budgetteres med en nettoudgift på 3,8

Konto 582 Ressourceforløb og jobafklaringforløb. Der er afsat netto 1,0 mio. kr.

Konto 583 Ledighedsydelse. Der er afsat netto 1,0 mio. kr.

05 68 Arbejdsmarkedsforanstaltninger

Området omfatter:

- Konto 590 – Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats
- Konto 591 – Beskæftigelsesindsats for forsikrede ledige
- Konto 595 – Løn til forsikrede ledige
- Konto 596 – Servicejob
- Konto 597 – Seniorjob til personer over 55 år
- Konto 598 – Beskæftigelsesordninger

Konto 590 vedrører Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats. Der budgetteres med en udgift på 0,5 mio. kr.

Konto 591 vedrører udgifter til beskæftigelsesindsats for forsikrede ledige. Der afregnes til Esbjerg Kommune for aktiviteter iværksat herfra. Der budgetteres med en udgift på 0,3 mio. kr.

Konto 596 vedrører udgifter til servicejobs og konto 597 vedrører seniorjob til personer over 55 år. Der budgetteres med en samlet nettoudgift på disse to funktionsområder på 1,4 mio. kr.

Konto 598 vedrører beskæftigelsesordninger og der budgetteres med en udgift på 0,1mio. kr.

05 72 Støtte til frivilligt socialt arbejde og øvrige sociale formål

Området omfatter:

- Konto 599 Tilskud til sociale formål

Konto 599 vedrører tinglysningsafgift ved lån til betaling af ejendomsskatter, samt tilskud til sociale formål og støtte til frivilligt socialt arbejde jf. servicelovens §18.

Af den samlede bevilling forventes afholdt udgifter til brugerudvalget vedrørende mødestedet, drift af lokaler til ældre samt tilskud til øvrige organisationer og foreninger.

Der er budgetteret med en udgift på 0,4 mio. kr.

0645 Administrativ organisation

Betaling til Jobcenter Esbjerg afholdes her. Der budgetteres med en udgift på 1,8 mio. kr.

Økonomi- og planudvalget

Bemærkninger til budget 2019-2022

Økonomi- og planudvalget

Driftskonti

Hovedkonto 00 Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger

00 58 Redningsberedskab

Det kommunale redningsberedskab, der hører under kommunalbestyrelsen i henhold til Beredskabsloven, er pr. 1. januar 2015 blevet en del af Sydvestjysk Brandvæsen I/S.

Det er et fælleskommunalt selskab der drives af Varde, Esbjerg og Fanø Kommuner.

Der er i 2019 afsat 2,9 mio. kr. stigende til 3,0 mio. kr. i overslagsårene 2020 - 22.

Opgaver for Redningsberedskabet.

Det kommunale redningsberedskab skal kunne yde en forsvarlig indsats mod skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder krigshandlinger. Redningsberedskabet skal endvidere kunne modtage, indkvartere og forpleje evakuerede og andre nødstedte.

Beredskabets væsentlige opgaver på Fanø koncentrerer om stormflodsberedskabet.

Stormflodsberedskabet ledes og koordineres fra kommandocentralen under brandstationen på Stationsvej under ledelse af beredskabschefen.

For en bedre koordinering i Sønderho sendes en bemanded Radiocentralvogn til Sønderho i forbindelse med stormflod. Denne står i direkte forbindelse med kommandocentralen i Nordby.

Ud over dette beredskab ydes indsats ved forskellige store arrangementer, ved politiets eftersøgnings-/redningsopgaver og som vandforsyningsgruppe ved skov- og hedebrande.

Hovedkonto 06 Administration m.v.

06 42 Politisk organisation

06 40 Fælles formål

Der er afsat 146.000,- kr. på fælles formål.

06 42 Kommissioner, råd og nævn:

Området dækker udgifter vedrørende hegnsynsmænd, skolebestyrelsens vederlag mv.

Området dækker endvidere udgifter vedrørende folkeoplysningsudvalgets møder samt kursus- og transportudgifter til folkeoplysningsudvalg samt ungdomsskolebestyrelse.

06 43 Valg

Der er afsat midler til folketingsvalg og EU-parlamentsvalg i 2019 og kommunalvalg i 2021.

Budgettet for 2022 er identisk med budgettet for 2021.

06 45 Administrativ organisation

Chefgruppen på rådhuset har økonomisk decentralisering

064550 Administrationsbygninger

Området dækker Rådhuset eksklusiv ind- og udvendig bygningsvedligeholdelse. Der er afsat brutto 465.000 kr. fra 2019 og frem til bl.a. rengøring og forbrugsafgifter.

Samtidig er der budgetteret med en indtægt på 105.000,- kr. for udleje af lokaler.

064551 Sekretariat og forvaltninger

Udgiftssiden omfatter, ud over lønninger, annoncering, advokat- og konsulentbistand, kontorartikler, køb af inventar, tjenestebilernes drift, møde- og kursuskonti samt planlægning.

Indtægtssiden omfatter:

Brugerbetaling for godkendelse, tilsyn efter miljøbeskyttelsesloven, administrationsvederlag for drift af affaldshåndtering (herunder også olie- og kemikalieaffald), vedligeholdelse af private fællesveje og private vandløb samt overførte indtægter for rådhuspersonalets medgåede tid ved anlægsprojekter inden for vej.

Udgifter og indtægter vedrørende administration af sociale love er f.eks. betaling for diverse lægeerklæringer, betaling for fælleskommunal lægekonsulentordning og tilsynshonorar vedrørende plejebragte børn.

Indtægtssiden dækker endvidere diverse gebyrer og salg af vurderingsfortegnelser, rykkergebyrer m.m.

064552 Fælles It og telefoni

Der er økonomisk decentralisering på området.

Der er afsat 4,6 mio. kr. til udgifter i forbindelse med IT i 2019 og overslagsårene.

064556 Byggesagsbehandling

Der er afsat 720.000 kr. i 2019 og frem til byggesagsbehandling. Der er budgetteret med indtægt 266.000 kr. i 2019 og frem på udstedelse af tilladelser. Gebyr for byggesagsbehandling baseres på anslåede faktiske medgåede omkostninger, og faktureres efter timeforbrug.

064557 Voksen-, ældre- og handicapområdet

Der budgetteres med en indtægt på 571.000 kr. i 2019 og frem, vedrørende administrationsudgifter overført til hovedkonto 5.

064558 Det specialiserede børneområde

Der budgetteres med en indtægt på 347.000 kr. i 2019 og frem, vedrørende administrationsudgifter overført til hovedkonto 5.

064559 Administrationsbidrag til Udbetaling Danmark

Der er budgetteret med en udgift på 1,0 mio. kr. i 2019 og frem.

06 48 Erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter

Bevillingen dækker kontingent til kommunale sammenslutninger og samarbejde med EEU.

Der er i 2019 og frem afsat 2,0 mio. kr. til området.

06 52 Lønpuljer mv.

Bevillingen dækker udgifter til tjenestemandspensioner og andre puljer.

Der er i 2019 og frem afsat 1,4 mio. kr. til tjenestemandspensioner.

Der er i 2019 og frem afsat 400.000 kr. til lokal løndannelse. Derudover er der 33.000,- kr. i en barselspulje.

Anlæg:

00 22 Jordforsyning

Der er budgetteret med en indtægt 574.000 kr. i alle år vedrørende jordsalg.

00 25 Fælles Formål

Der er budgetteret med en indtægt på 2,1 mio. kr. i 2019 for salg af pedelboligen ved efterskolen samt kommunens ejendom på Drosselvej 9.

Der er også budgetteret med en indtægt på 2,1 mio. kr. i 2020 for salg af Realen.

06 45 Administrativ organisation

Til it-udstyr er der i 2019 afsat 306.000 kr., og i 2020 153.000 kr.

Hovedkonto 07 Renter, tilskud, udligning og skatter

07 22 Renter af likvide aktiver

Ved budgetlægning 2019 - 22 er taget udgangspunkt i udgifter i 2018.

07 28 Renter af kortfristede tilgodehavender i øvrigt

Der er budgetteret med renter af tilgodehavender i betalingskontrol (ejendomsskat m.m.)

07 32 Renter af langfristede tilgodehavender

Renter af lån til betaling af ejendomsskatter. Endvidere dækker området renter af deponeret beløb.

07 52 Renter af kortfristet gæld i øvrigt

Budgetbeløb dækker diverse renteudgifter, som opstår i årets løb.

07 55 Renter af langfristet gæld

Der er budgetteret med renter af optagne lån samt gæld til Fanø Vand A/S på vandforsyning og tømningsordning.

07 58 Kurstab og kursgevinster

Der budgetteres med kurstab og kursgevinst ved eventuelle udtrækninger.

Der er indarbejdet en indtægt på 128.000 kr. i 2019 og frem, vedrørende garantiprovision.

Hovedkonto 07 Tilskud og udligning samt skatter

07 62 Tilskud og udligning

Kommunen kan vælge mellem selvbudgettering eller statsgaranteret udskrivningsgrundlag på områderne: Kommunal indkomstskat, tilskud og udligning. Det valgte dækker alle områder.

Igennem de sidste mange år er det kun i 2007, der er valgt selvbudgettering. Der er også valgt statsgaranteret udskrivningsgrundlag vedrørende 2019.

07 65 Tilbagebetaling af refusion af købsmoms

Udgift dækker tilbagebetaling af refusion af købsmoms.

07 68 Skatter

Skatteindtægter omfatter kommunal indkomstskat samt grundskyld og anden skat på fast ejendom.

Provenuet fra kommunal indkomstskat er budgetteret på baggrund af skatteprocent på 24,9. I overslagsårene er provenuet fremskrevet med 1,3% om året.

Provenu fra grundskyld er indarbejdet med en grundskyldspromille på 34,0. I overslagsårene er provenuet fremskrevet med 3,2% om året.

Hovedkonto 08 Balanceforskydninger og finansiering

08 22 Forskydninger i likvide aktiver

Der er indlagt budget på forventet forbrug af likvide midler.

08 32 Forskydninger i langfristede tilgodehavender

Der er budgetteret med kr. 0,9 mio. kr. til lån til betaling af ejendomsskatter.

Indtægter dækker forventede tilbagebetalinger af lån til henholdsvis Søn-

derho Andelshus, Rindby Forsamlingshus og Sønderho Antenneforening.

Der budgetteres ikke med udlån til beboerindskud, idet det forudsættes, at nye udlån modsvares af indfrielse.

08 52 Forskydninger i kortfristet gæld i øvrigt

Udgift dækker betaling til landskirkeskat og kirkekasser. Kirkeskatteprocenten er indarbejdet med 1,14. Også denne tager udgangspunkt i det statsgaranterede udskrivningsgrundlag

Konti, som omfatter afdrag på lån samt låneoptagelse

Hovedkonto 08 Finansforskydninger og finansiering

08 55 Forskydninger i langfristet gæld

Der er budgetteret med afdrag på optagne lån.

Aftale om kommunernes økonomi for 2019

---

7. juni 2018

---

1. Indledning

Regeringen og KL er enige om, at aftalen om kommunernes økonomi for 2019 indebærer et løft, som sikrer gode muligheder for at udvikle den kommunale service til gavn for borgerne. Parterne er samtidig enige om, at det fælles moderniserings- og effektiviseringsprogram udgør en stærk og gensidigt forpligtende ramme for det.

Kommunerne er et centralt omdrejningspunkt for borgerens møde med den offentlige sektor. Indsatsen i kommunerne har betydning for, at børnene får en god start på livet, og at de unge kommer godt i gang med uddannelse og arbejde. For at den ledige kommer hurtigt i beskæftigelse, at de ældre borgere får en værdig alderdom, og at borgerne med behov for støtte hjælpes videre på rette vej.

Hertil er kommunerne det lokale omdrejningspunkt for erhvervsfremme, hvor virksomheder skal opleve en enkel og effektiv hjælp. Parterne enige om en ny og fokuseret erhvervsfremmeindsats med en stærk kommunal forankring.

Regeringen og KL er enige om, at udviklingen af en stærk, decentral offentlig sektor og af velfærdsområderne er et fælles ansvar for stat og kommuner. Derfor prioriteres midler til styrkelse af den borgernære velfærd, ligesom parterne vil arbejde tæt sammen om en klar retning for omstilling, nytænkning og udvikling af den borgernære velfærd i de kommende år.

Samarbejdet skal særligt styrke den sammenhængende indsats for borgere mellem 0 og 18 år og udvikle en helhedsorienteret indsats for borgere med komplekse behov, hvor borgernes vilje til at mestre eget liv skal være grundstenen i en bedre og mere effektiv indsats.

Regeringen og KL er enige om, at fundamentet for at udvikle den borgernære service er en udstrakt og tillidsbaseret mål- og rammestyring, hvor der fra centralt hold fastsættes mål for udviklingen på de store velfærdsområder, og hvor der samtidig gives stor frihed til lokalt at finde de bedste veje til at nå målene uden detaljerede og bureaukratiske procesregler.

2. Kommunernes økonomiske rammer for 2019

Regeringen og KL er enige om, at der med afsæt i de gennemførte initiativer i det fælles moderniserings- og effektiviseringsprogram samlet kan frigøres 1 mia. kr. i 2019. Heraf frigøres 0,5 mia. kr. til prioritering bredt i den offentlige sektor.

Det kommunale udgiftsloft er udgangspunktet for den kommunale serviceramme for 2019. Udgiftsloftet indebærer en nedregulering på 0,5 mia. kr. Regeringen og KL er enige om at løfte dette udgangspunkt med 1,7 mia. kr. til styrket velfærd, herunder for at understøtte den nære sundhedsindsats og kommunernes arbejde med at yde værdig pleje og omsorg for ældre borgere. Den kommunale serviceramme udgør derved samlet set 251,9 mia. kr. Hertil kommer yderligere reguleringer i medfør af DUT mv.

Regeringen og KL er enige om, at de resterende 0,5 mia. kr. frigjorte midler fra moderniserings- og effektiviseringsprogrammet i 2019 samt 0,1 mia. kr., som frigøres ved konsolidering af kommunernes opgaver til erhvervsservice, målrettes til borgernær velfærd.

Derudover prioriteres 0,6 mia. kr. i 2019 til målrettede løft af bedre bemanding i hjemmeplejen og på plejehjem, en værdig død og bedre hjælp til pårørende som forudsat med finansloven for 2018. Endvidere omlægges puljen til klippekort til ekstra hjælp til plejehjemsbeboere på 380 mio. kr. til bloktilskuddet i 2019 med henblik på at understøtte en værdig ældrepleje. Det vil spare kommunerne for bureaukrati.

På den baggrund er regeringen og KL enige om, at aftalen indebærer et løft, som sikrer gode muligheder for, at kommunerne i 2019 kan udvikle den kommunale service til gavn for borgerne.

Regeringen og KL er enige om, at der er behov for at igangsætte nye initiativer i det fælles moderniserings- og effektiviseringsprogram, der kan understøtte den fortsatte udvikling af den kommunale service og muliggøre det samlede ambitionsniveau på 1 mia. kr. i 2020. Initiativerne vil have fokus på forenkling af kommunernes rammer og styrket styring, effektiv drift gennem samarbejde og nye organiseringer samt bedre indkøb og øget digitalisering.

Regeringen og KL er enige om, at kommunernes investeringer i 2019 udgør 17,8 mia. kr. Dette indebærer et løft i forhold til aftalen for 2018.

De kommunale investeringers primære hensyn er at understøtte den borgernære velfærd. Regeringen og KL er på den baggrund enige om, at de kommunale investeringer i højere grad skal målrettes investeringer i de fysiske rammer for den borgernære velfærd, og at dette vil blive afspejlet i den kommunale budgetlægningsproces.

Der afsættes en lånepulje på i alt 250 mio. kr. målrettet investeringer med et effektiviseringspotentiale ved fx at give grundlag for lavere driftsudgifter på sigt. Derudover afsættes en lånepulje på 400 mio. kr. målrettet kommuner med behov for større strukturelle investeringer på de borgernære områder.

Regeringen og KL er enige om at igangsætte et fælles arbejde for at afdække konsekvenserne af den nuværende styring af de kommunale udgifter og indtægter til køb af jord og ejendomme. Arbejdet skal afdække forslag til justering af styringen, som ikke forringer den finanspolitiske styring af de offentlige investeringer.

Kommunernes regnskabsresultat for 2017 og de seneste års overskridelser af de aftalte anlægsrammer svækker troværdigheden om aftalesystemet og styringen af den samlede offentlige økonomi. Regeringen og KL er derfor enige om, at det er en central forudsætning for økonomiaftalen, at både den aftalte kommunale serviceramme og anlægsramme i 2019 overholdes i budgetterne og regnskaberne.

Af hensyn til de offentlige finanser og efterlevelse af budgetloven er der fastsat et loft over de kommunale investeringer i 2019. Dermed er 1 mia. kr. af kommunernes bloktilskud betinget af, at kommunernes budgetterede anlægsudgifter holder sig inden for den aftalte anlægsramme. Samtidig er 3 mia. kr. af kommunernes bloktilskud betinget af kommunernes aftaleoverholdelse i budgetterne for serviceudgifterne i 2019.

Regeringens ambition er at sænke skattetrykket. Regeringen og KL er enige om at understøtte skattnedsættelser i den enkelte kommune, hvorfor der etableres en tilskudsordning til skattnedsættelse på 250 mio. kr. Tilskudsprocenten kan højest udgøre 75 pct. af provenutabet i 2019, 50 pct. i 2020 og 2021 og 25 pct. i 2022. Hvis der gennemføres skattnedsættelser på over 250 mio. kr., nedsættes tilskudsprocenten.

Hvis der for 2019 sker en skatteforhøjelse for kommunerne under ét, vil der i medfør af gældende lov ske en modgående regulering af bloktilskuddet svarende til overskridelsen.

Regeringen og KL er enige om at videreføre det ekstraordinære finansieringstilskud på 3,5 mia. kr. i 2019, hvoraf 2 mia. kr. fordeles på baggrund af kommunernes grundlæggende økonomiske vilkår.

Hertil afsættes en lånepulje på 500 mio. kr. med henblik på styrkelse af likviditeten i vanskeligt stillede kommuner.

Samtidig tilkendegiver regeringen, at der etableres en overgangsordning for de kommuner, der fra 2019 vil blive ramt af tab som følge af den revision af uddannelsesstatistikken, der er gennemført i 2017. Der etableres en statsligt finansieret overgangsordning, hvor kommuner kompenseres fuldt ud for tabet i 2019 og 2020. Hvis en kommune forhøjer skatten for 2019 eller 2020, vil kommunens tilskud herefter bortfalde. KL tager dette til efterretning.

Regeringen og KL er samtidig enige om, at der for kommunerne under ét vil være balance i den kommunale økonomi i 2019 med nedenstående forudsætninger.

Tabel 1**Balance for kommunerne i 2019**

Mio. kr., 2019-pl	Aftale
Serviceudgifter, netto	251.934
Aktivitetsbestemt medfinansiering	22.430
Overførsler	71.820
Udgifter til forsikrede ledige mv.	10.577
Bruttoanlæg (ekskl. ældreboliger)	17.800
Øvrige udgifter	890
Udgifter i alt	375.451
Skatteindtægter	-291.323
Bloktilskud mv.	-71.383
- Heraf betinget bloktilskud	-4.000
Beskæftigelsestilskud	-10.577
Øvrige indtægter	-7.314
Indtægter i alt	-380.596

Øvrige økonomiske forudsætninger

Det er forudsat i aftalen, at kommunernes overførselsudgifter vil udgøre 71,8 mia. kr. i 2019, og at kommunernes udgifter til forsørgelse og aktivering af forsikrede ledige mv. vil udgøre 10,6 mia. kr. i 2019.

Regeringen og KL er enige om, at der foretages en midtvejsvurdering af skønnene for udgifterne til indkomstoverførsler i 2019. Der foretages desuden en midtvejsregulering vedrørende 2018 på 2,9 mia. kr. som følge af ændrede skøn for overførsler samt pris- og lønudvikling.

De øvrige økonomiske forudsætninger for den kommunale økonomi i 2019 fremgår af *boks 1*.

Boks 1**Øvrige økonomiske forudsætninger****Bidrag til regionerne**

Udgangspunktet for kommunernes grundbidrag på udviklingsområdet for 2018 var 133 kr. pr. indbygger. For 2019 vil pris- og lønreguleringen indebære, at udgangspunktet for bidragsfastsættelsen vil være et grundbidrag på 135 kr. pr. indbygger på udviklingsområdet. Reguleringen er fastsat på basis af et skøn for den regionale pris- og lønudvikling fra 2018-2019 på 1,6 pct. inkl. medicin. Der foretages en midtvejsregulering af det kommunale udviklingsbidrag for 2019 som følge af Aftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti om forenkling af erhvervsfremmesystemet af maj 2018.

Den kommunale balance i 2019 tager højde for, at der er sammenhæng mellem kommunernes forventede medfinansiering på sundhedsområdet og det aftalte udgiftsniveau for regionerne. Kommunernes aktivitetsbestemte medfinansiering af regionernes sundhedsvæsen er i 2019 forudsat til 22.430 mio. kr.

Pris- og lønudvikling

Der anvendes et skøn for pris- og lønudviklingen for kommunerne fra 2018-2019 for de samlede udgifter inkl. overførsler på 1,9 pct. PL-skønnet for serviceudgifter (ekskl. overførsler) er 2,0 pct. fra 2018-2019, og PL-skønnet for anlægsudgifter er 2,0 pct. fra 2018-2019. Der er forudsat en satsreguleringsprocent for 2019 på 2,0 pct.

3. Borgeren først i en sammenhængende offentlig sektor

Det er en fælles ambition at skabe en bedre og mere sammenhængende offentlig sektor samt de rigtige betingelser for den fremtidige velfærd. Regeringen og KL er derfor enige om at videreudvikle samarbejdet på tværs af den offentlige sektor og skabe bedre sammenhæng for borgerne i den velfærd, som forskellige dele af den offentlige sektor leverer. For at understøtte dette har regeringen igangsat arbejdet med Sammenhængsreformen.

Sammenhængsreformen vil bestå af en række reformspor vedrørende afbureaukratisering, sundhed, ledelse og kompetenceudvikling, en helhedsorienteret indsats til borgere med komplekse behov, unge og digital service. Regeringen og KL er enige om at drøfte reformsporene, og at KL inddrages, hvor det er relevant i forhold til konkrete initiativer.

Som led heri vil regeringen, KL og Danske Regioner i efteråret 2018 drøfte mulige nationale mål for udviklingen af den offentlige sektor. Regeringen og KL er endvidere enige om at udbrede kendskabet til fritvalgsmulighederne blandt borgerne.

National målsætning for nedbringelse af sygefravær

Indsatsen for et lavere sygefravær har i flere år stået højt på dagsordenen i den offentlige sektor. Et højt sygefravær belaster ikke kun den offentlige økonomi, men har også betydning for kvaliteten i kerneopgaven og medarbejdernes trivsel. Regeringen, KL og Danske Regioner er på den baggrund enige om at understøtte det videre arbejde med at nedbringe sygefraværet i hele den offentlige sektor. Derfor vil regeringen, KL og Danske Regioner i efteråret som led i Sammenhængsreformens nationale mål drøfte opstillingen af en national målsætning med konkrete mål for reduktion af sygefraværet i den offentlige sektor.

Opfølgning på Ledelseskommisionen

Ledelseskommisionen præsenterer sine anbefalinger til den videre udvikling af ledelse i den offentlige sektor i juni 2018. Staten, kommunerne og regionerne spiller en central rolle i understøttelsen af ledelsen og ledelseskvaliteten i den offentlige sektor. Regeringen, KL og Danske Regioner er derfor enige om at drøfte, hvordan ledelse kan styrkes yderligere i den offentlige sektor med udgangspunkt i Ledelseskommisionens anbefalinger.

Afbureaukratisering

Som led i Sammenhængsreformen vil regeringen endvidere præsentere en afbureaukratiseringsreform, som skal nedbringe bureaukratiet i den offentlige sektor og dermed frigøre tid til kerneopgaven. Med henblik på at sikre, at afbureaukratiseringsreformen får den ønskede

effekt, er regeringen, KL og Danske Regioner enige om at indgå i et tæt samarbejde i det videre forløb. Regeringen vil i forlængelse af reformens offentliggørelse derfor invitere KL og Danske Regioner til at drøfte de konkrete initiativer i reformen.

Frikommuneforsøg

Regeringen og KL er enige om, at de hidtidige frikommuneforsøg har været en succes og er derfor enige om at igangsætte en ny runde frikommuneforsøg. Den nærmere udformning heraf aftales mellem regeringen og KL i efteråret i forbindelse med drøftelserne af Sammenhængsreformen.

4. Sammenhængende indsats fra barn til voksen

Alle børn og unge skal dannes og uddannes, hjælpes godt på vej samt rustes til overgangen til voksenlivet. Det er i børnenes første år i dagtilbud og i den tidlige skolealder, at fundamentet bliver lagt til deres videre færd i livet. Dette efterfølges af overgangen fra grundskolen, der er et kritisk tidspunkt for de fleste unge, da de her skal træffe en vigtig beslutning om deres videre færd i uddannelse eller beskæftigelse.

Det kræver, at børn og unge bliver mødt af en tidlig og sammenhængende indsats i sundhedsplejen, i dagtilbuddet, i skolen og i overgangene imellem, der understøtter den enkeltes læring og udvikling. Det fordrer et tæt samarbejde med forældrene. Det kræver også, at børn og unge, der har det særligt svært fagligt såvel som socialt, får den fornødne støtte på det rigtige tidspunkt. Kommunerne spiller en stor rolle i at løfte denne opgave og i at skabe de bedste rammer for, at hvert enkelt barn og ung når så langt som muligt både fagligt og personligt i deres børne- og ungdomsliv.

Regeringen og KL er i regi af Sammenhængsreformen enige om at sætte en fælles retning for en sammenhængende indsats for læring fra barn til voksen, *jf. boks 2*.

Boks 2

Pejlemærker for en sammenhængende indsats for læring

- *Bedre overgange fra barn til voksen.* Vi skal sikre de bedste betingelser i overgangene fra barn til ung og fra ung til voksen. Samtidig vil parterne undersøge, hvordan dette bedst muligt kan fremmes af konkrete tiltag.
- *Højere ambitionsniveau for udsatte børn og unges læring.* Vi skal højne ambitionerne for udsatte børn og unges læring, så der skabes chancelighed for alle børn og unge. Det kræver en sammenhængende indsats for børn og unge mellem 0 og 18 år, hvor børn og unge med problemer af faglig eller social karakter tidligt spottes og gives den nødvendige hjælp fra en sammenhængende kommunal sektor, og hvor forældrene inddrages aktivt. Konkret vil regeringen og KL samarbejde om at understøtte kommunernes arbejde og bl.a. gennemføre en fælles analyse af barriererne for at skabe sammenhæng og prioritere en tidlig indsats.

Dagtilbud – en god start for børnene

Det er i børnenes allerførste år, at fundamentet for et godt og virksomt liv bliver lagt. Samtidig går næsten alle børn i Danmark i dagtilbud. Dagtilbud af høj kvalitet, hvor børnene trives og lærer nyt, har stor betydning for børn – og dermed for Danmarks fremtid. Det gælder ikke mindst børn med en socialt udsat baggrund. Derfor er det vigtigt at skabe de bedste rammer for, at dagtilbuddene kan udfylde deres samfundsbærende rolle bedst muligt.

På den baggrund er regeringen og KL enige om i de kommende år at arbejde aktivt for at højne kvaliteten af dagtilbud. Som en forudsætning for den fortsatte kvalitetsudvikling på dagtilbudsområdet er regeringen og KL enige om at igangsætte et samarbejde om brug af data på dagtilbudsområdet under hensyn til dataetik og mindst mulig dokumentationsbyrde, herunder det statslige arbejde med etableringen af et fælles digitalt register over kommunale og private dagtilbud. Udgangspunktet for samarbejdet er at identificere faktorer, der kendetegner dagtilbud af høj kvalitet. Regeringen og KL vil løbende inddrage de faglige organisationer og relevante aktører på dagtilbudsområdet.

Endelig ønsker regeringen og KL at fastholde en fortsat opmærksomhed på mængden og tilrettelæggelsen af dokumentation i dagtilbud. Undersøgelser af dagtilbudsområdet viser, at der er en oplevelse af, at dokumentationen er meningsfuld, men at der kan være udfordringer med implementering og tilrettelæggelse. Regeringen og KL vil derfor udbrede et dialogredskab om dokumentationspraksis til kommuner og dagtilbud med henblik på, at man lokalt kan vurdere og evt. justere sin egen dokumentationspraksis.

Folkeskole – godt på vej i livet

Alle børn, der går i den danske folkeskole, skal mødes af en skole, hvor både trivsel og det faglige niveau er højt, og hvor alle elever udfordres, så de bliver så dygtige, de kan. Folkeskolen løfter i høj grad disse målsætninger og er inde i en positiv udvikling. Regeringen og KL vil understøtte den videre udvikling af folkeskolen.

Regeringen og KL vil i forhold til de børn, der har behov for en særlig indsats, samarbejde om at styrke de inkluderende læringsmiljøer med udgangspunkt i anbefalingerne fra ekspertgruppen for inklusionseftersynet. Samtidig vil regeringen og KL gå i dialog om, hvordan læringskonsulenter og følgeforskning i endnu højere grad kan understøtte kommunernes og skolernes arbejde. Regeringen og KL vil senest i 2019 igangsætte en evaluering af inklusionssindsatsen med henblik på, at parterne kan gøre status i 2020/21.

Fravær er en indikator for mistrivsel og en udfordring for læring af basale faglige færdigheder. Det er derfor vigtigt at have viden om omfanget af fravær. Regeringen og KL er enige om at samarbejde om mere retvisende fraværdata med henblik på at understøtte både den nationale og lokale dialog om fravær. Det er fx afgørende, at viden om fravær indgår i den fælleskommunale ledelsesinformation.

Undervisning af høj kvalitet

En undervisning af høj kvalitet kræver dygtige og engagerede undervisere. Som led i folkeskolereformen blev det besluttet, at eleverne i folkeskolen inden 2020 skal undervises af

lærere, som enten har undervisningskompetence fra læreruddannelsen i de fag, de underviser i, eller har opnået en tilsvarende faglig kompetence via efteruddannelse mv. På landsplan er kompetencedækningen steget fra 85,1 pct. i 2016/2017 til 86,7 pct. i 2017/2018 opgjort på tværs af alle fag og klasser. Samlet set er der tale om en stigning på 7,1 pct. point fra 2012/2013 til 2017/2018.

Regeringen og KL er enige om, at der bør ses på behovet for at justere målsætningen om fuld kompetencedækning i 2020 set i lyset af de krav, som målsætningen stiller til kompetenceudviklingsindsatsen på skolerne og den lokale fagfordeling. Regeringen vil derfor drøfte en mulig justering af kompetencedækningsmålsætningen med forligspartierne og partnerskabet for kompetenceudvikling af lærere og pædagoger i folkeskolen. Endvidere drøftes en mulig målretning af de afsatte midler til inklusionskompetence, teknologiforståelse og rekrutteringsudfordringer.

Større gennemsigtighed i nøgletal vedrørende skolerne

Gennemsigtighed om og fleksibel adgang til centrale nøgletal giver et godt grundlag for, at elever, forældre, lærere, kommunalbestyrelser, forvaltning og skoleledere kan indgå i dialog om skolernes udvikling. Regeringen og KL er derfor enige om at skabe større gennemsigtighed via nøgletal vedrørende skolerne. Regeringen vil ligeledes søge at forpligte de frie grundskoler til at offentliggøre nøgletal på deres hjemmesider.

Endelig vil parterne drøfte den endelige evaluering af læreruddannelsen, når den foreligger ved udgangen af 2018, med henblik på at sikre, at uddannelserne afspejler de kompetencer, som efterspørges i kommunerne. Parterne vil desuden gå i dialog om pædagoguddannelsen.

Ny diplomuddannelse for skoleledere

Regeringen og KL er enige om, at dygtig skoleledelse er en forudsætning for en god folkeskole. Regeringen, KL og øvrige relevante parter har derfor i et fælles udvalgsarbejde ('Skolelederudvalget') udviklet en ny diplomuddannelse i ledelse til nye skoleledere. Der er fokus på styrket kobling til praksis, et fokus på både generelle og almene lederkvalifikationer og på de særlige kompetencebehov, der knytter sig til skoleledelse.

Regeringen og KL er enige om, at følge op på den nye diplomuddannelse, når de første evalueringer ligger klar. I den forbindelse skal en tættere og mere fleksibel kobling mellem Diplom i Ledelse (DIL) og Den offentlige Lederuddannelse (DOL) understøttes.

Ny kommunal ungeindsats og forberedende grunduddannelse (FGU)

Med Aftale om bedre veje til uddannelse og job har kommunerne fået et entydigt ansvar for, at alle unge op til 25 år støttes i at komme godt videre i uddannelse og job. Derudover bliver det kommunernes opgave at målgruppevurdere til den nye forberedende grunduddannelse (FGU), der skal forenkle og styrke indsatsen over for den gruppe af unge, der har brug for en ekstra indsats i vejen til uddannelse til job.

Kommunerne får som led heri til ansvar at etablere en kommunal ungeindsats, der skal sikre, at den unge får en helhedsorienteret indsats og en uddannelsesplan, der skal bringe den unge i uddannelse eller beskæftigelse. Regeringen og KL er enige om at arbejde for at un-

derstøtte den kommunale ungeindsats bedst muligt, herunder ift. den kommunale organisering og understøttende lovgivning.

Regeringen og KL er endvidere enige om at følge tæt op på reformens økonomi og resultater. Det er en væsentlig forudsætning for økonomien i reformen, at de unge, som hvert år bliver optaget på uddannelsen, modtager et kvalitativt bedre, men kortere uddannelsesforløb. Der er i den forbindelse forudsat en uddannelsestid på i gennemsnit 14 måneder efter reformen. En del unge i målgruppen har i dag tilknyttet en fast kontaktperson for at få struktur på deres liv og mestre hverdagen bedre. Kommunerne tilføres 40 mio. kr. med henblik på, at endnu flere kan få tilknyttet en fast kontaktperson. Opfølgningen vil også fokusere på kontaktpersonordningens bidrag til at nå reformens mål.

Styrket tilgang til erhvervsuddannelserne

Kvalificeret arbejdskraft er en væsentlig forudsætning for vækst, jobskabelse og velstand i fremtiden. Med erhvervsuddannelsesreformen fra 2015 var det derfor en målsætning, at mindst 25 pct. skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen i 2020. Andelen af elever, der vælger en erhvervsuddannelse, er imidlertid faldet markant i løbet af de sidste femten år, og det ser ikke ud til at målsætningen indfris.

Regeringen og KL er derfor enige om hver især at bidrage til, at flere unge vælger en erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen. Regeringen vil sætte fokus på sammenhængen ift. de almene gymnasier, den geografiske afstand mv. KL vil bidrage til en stærk kommunal forankring af de nationale målsætninger. En række kommuner har med succes igangsat initiativer, der fremmer tilgangen til erhvervsuddannelserne og KL vil på baggrund af de erfaringer arbejde for at udbrede god praksis på området.

Digital understøttelse af folkeskolen

Undervisningssektoren bliver stadig mere digitaliseret. Det giver nye muligheder i forhold til undervisningen, der i højere grad kan gøre brug af digitale læringsmidler. Digitalisering bidrager til at understøtte elevernes faglighed og trivsel. Læringsplatforme skal understøtte lærernes undervisning. Endvidere skal læringsplatforme og det kommende Aula understøtte samarbejdet med forældrene.

Kommunerne har i overensstemmelse med aftalen om brugerportalsinitiativet udbredt digitale læringsplatforme til alle folkeskoler. Regeringen og KL er enige om at understøtte, at videns- og færdighedsmål i folkeskolen er gjort vejledende. Regeringen og KL er i den forbindelse enige om at justere den eksisterende brugerportalsaftale, så den afspejler dette.

Mulighederne i digitaliseringen skærper samtidig behovet for at skabe tryghed hos elever og forældre i forhold til, hvordan kommuner og skoler håndterer data. Regeringen og KL har derfor i fællesskab udarbejdet et sæt af dataetiske principper for brugen af børn og unges data på de enkelte folkeskoler, som vil blive offentliggjort juni 2018.

Regeringen og KL er dertil enige om at skabe en mere sikker ID- og loginløsning målrettet skolebørn, der kan supplere det nuværende UNI-login.

Tekniske og digitale kompetencer via Teknologipagten

Regeringen har etableret en Teknologipagt, der skal understøtte frivillige samarbejder mellem virksomheder, uddannelsesinstitutioner, herunder folkeskolerne, og andre organisationer for at fremme, at flere tilegner sig tekniske og digitale kompetencer.

Regeringen og KL vil samarbejde om at understøtte Teknologipagten ved at indsamle og synliggøre igangværende kommunale uddannelsesinitiativer, som kan indgå i Teknologipagten og være med til at løfte pagtens målsætninger, og ved at udbrede kendskabet til Teknologipagten i landets kommuner, så der sættes fokus på behovet for tekniske og digitale kompetencer for virksomhederne og de unges muligheder på arbejdsmarkedet. Som ambassadør for Teknologipagten er KL i kontakt med TeknologipagtRådet, og der arbejdes for, at KL indtræder som medlem.

5. Den nære sundhed

Kommunerne har siden kommunalreformen styrket forebyggelsesindsatsen på sundhedsområdet samt udviklet og udbygget det nære sundhedsvæsen. Udviklingen har betydet, at kommunerne løfter flere opgaver og dermed aflaster det specialiserede sygehusvæsen. En fortsat udbygning af det nære sundhedsvæsen og et styrket samarbejde mellem kommuner, almen praksis og sygehuse er vigtigt for at sikre en sammenhængende og omkostningseffektiv håndtering af blandt andet ældre og mennesker med kroniske sygdomme eller psykiske lidelser.

Regeringen vil i 2018 præsentere en samlet sundhedsreform, der bl.a. vil indeholde rammen for en national kvalitetsplan for det nære og sammenhængende sundhedsvæsen. Kvalitetsplanen, som skal pege flere år frem, skal bl.a. understøtte systematisk og ensartet kvalitetsarbejde med de sundhedsfaglige indsatser i kommunerne. Sundhedsreformen indgår også som en delreform i Sammenhængsreformen.

Kompetenceløft til den nære sundhed

Parterne er enige om at tilføre kommunerne 100 mio. kr. i 2018 til at styrke de sundhedsfaglige kompetencer i kommunerne. Kompetenceløftet er målrettet sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter og -hjælpere, fysio- og ergoterapeuter mv. og skal bl.a. styrke kommunernes muligheder for rekruttering. Kompetenceløftet skal ses i sammenhæng med den kommende kvalitetsplan for det nære og sammenhængende sundhedsvæsen, som blev meldt ud i sundhedsudspillet "Sundhed, hvor du er" fra december 2017.

Forebyggelse

Parterne er enige om, at der skal ske en fortsat udvikling af kommunernes forebyggelsesindsats. KL har i 2018 præsenteret et forebyggelsesudspil med seks pejlemærker for kommunernes forebyggelsesindsats, og i april 2018 har Sundhedsstyrelsen lanceret reviderede forebyggelsespakker med konkrete anbefalinger, som lægger op til en tydeligere prioritering af de vigtigste indsatsområder. Regeringen og KL er enige om, at kommunerne udvikler og fokuserer deres forebyggelsesindsats med afsæt i de nye redskaber.

Ret til frit valg til genoptræning

Folketinget har vedtaget en lovændring, som giver borgere, ret til at modtage genoptræning hos en privat leverandør, såfremt borgeren ikke inden for syv dage efter udskrivning fra sygehus har modtaget et tilbud om genoptræning fra kommunen. Sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om ordningen, og parterne er enige om at følge implementeringen af gode og effektive patientforløb.

Genoptræningsområdet har siden kommunalreformen været kendetegnet ved en stor stigning i aktiviteter og udgifter. Regeringen og KL er enige om i fællesskab at følge implementeringen, udgifts- og aktivitetsudviklingen på området tæt samt drøfte eventuelle styringsudfordringer i forbindelse med indførelsen af den nye fritvalgsordning.

Det har tidligere været påvist, at kommunerne modtager en relativt stor andel af genoptræningsplanerne fra sygehuset for sent. Det er centralt for kommunernes mulighed for at opstarte genoptræning inden for fristen i lovgivningen, at kommunerne modtager genoptræningsplanerne til tiden. Status drøftes ved forhandlingerne om kommunernes økonomi for 2020.

Sammenhængende og effektiv kommunal sundhed

Flere ældre og flere kroniske patienter stiller krav til udviklingen af en sammenhængende og effektiv kommunal sundhedspleje og forebyggelse. Der er derfor enighed om at gennemføre et fælles arbejde med sigte på at understøtte udviklingen i den kommunale sundhedsindsats. Fokus vil være på bedste praksis og rammerne for en omkostningseffektiv kommunal indsats, herunder samspillet mellem almen praksis, kommuner og sygehuse i fællesskab. Formålet er at sikre en sammenhængende, omkostningseffektiv og patientsikker sundhedsindsats.

Opfølgning på særlige pladser i psykiatrien

Med Aftale om satspuljen på sundhedsområdet for 2017-2020 blev der afsat 400 mio. kr. til forebyggelse af vold på botilbud, herunder til etablering og drift af 150 nye særlige pladser i psykiatrien. Loven vedrørende de særlige pladser trådte i kraft den 1. januar 2018. De særlige pladser skal komme en særligt udsat gruppe af borgere til gavn, som har svære psykiske lidelser, særlige sociale problemstillinger, gentagne indlæggelser, afbrudte behandlingsforløb og ofte misbrug og/eller dom til behandling.

Kun få borgere er på nuværende tidspunkt visiteret til de særlige pladser i psykiatrien. Kommunerne vil arbejde på at udbrede kendskabet til de særlige pladser og øge antallet af borgere i den relevante målgruppe, der indstilles til visitation. De foreløbige erfaringer med de særlige pladser peger på, at visitationskriterierne for henvisning til pladserne i nogle tilfælde er for begrænsende i forhold til at kunne visitere alle relevante borgere til pladserne.

Regeringen vil tage initiativ til at drøfte justeringer af visitationen til de særlige pladser med satspuljeparterne med henblik på at søge Folketingets opbakning til at foretage justeringer, således at visitationen ikke begrænses unødigt.

De 150 særlige pladser skulle stå klar primo 2018. Parterne er enige om, at der foretages en efterregulering af de statsfinansierede midler til drift af de nye særlige pladser i 2018 i det omfang, de 150 særlige pladser ikke stod klar til brug første halvår 2018.

Parterne er enige om, at området fortsat følges tæt. Blandt andet foretages en løbende monitorering af antal oprettede pladser, antal henviste patienter, varighed af indlæggelse og personalesammensætning. Der foretages en evaluering 3 år efter pladsernes oprettelser.

Psykiatri

Regeringen, KL og Danske Regioner har gennemført et arbejde med henblik på at komme med anbefalinger til en bedre styring af psykiatrien. Arbejdet indgår i regeringens udspil til Sammenhængsreformen og viser bl.a. behov for et øget fokus på ressourceanvendelse, bedre sammenhæng i patientforløb på tværs af sektorer samt øget kvalitet i indsatsen i socialpsykiatrien og den regionale psykiatri. Parterne er enige om behovet for en ambitiøs og målrettet opfølgning på styringsgennemgangen.

For at understøtte, at mennesker med psykiske lidelser oplever en sammenhængende indsats og færrest mulige indgange til systemet, er der enighed om at udbrede integrerede samarbejdsmodeller og fælles tilbud på psykiatriområdet, ligesom det er hensigten, at gode erfaringer fra igangværende frikommuneforsøg kan udbredes til andre kommuner.

Som opfølgning på bl.a. styringseftersynet vil regeringen i efteråret 2018 lancere en samlet plan for psykiatrien, som skal understøtte en langsigtet udvikling af psykiatrien med øget sammenhæng i behandlingsforløb, højere kvalitet, mindre tvang samt tidligere indsatser for børn og unge med henblik på at understøtte en øget ligestilling mellem psykiatri og somatik.

Fælles infrastruktur for sundhedsdata

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om, at en væsentlig forudsætning for det nære og sammenhængende sundhedsvæsen er deling af relevante data for patientens forløb mellem sygehuse, kommunale pleje og forebyggelse og almen praksis samt synlighed om indsatserne.

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at arbejde hen imod en samlet og sikker national infrastruktur for brug af sundhedsdata, både når det gælder patientbehandling og pleje og sekundære formål som kvalitetsudvikling og forskning samt en tryk og tidssvarende lovgivning for brug af sundhedsdata. Parterne er endvidere enige om at etablere en indgang for adgang til data til forskning i samarbejde mellem stat, regioner og universiteter mv.

Digitaliseringsfond til fælles prioritering af digitale løsninger

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at afsætte en digitaliseringsfond med statslig medfinansiering for at styrke fremdrift, prioritering og udbredelse af digitale løsninger til bedre sammenhæng og effektivitet på sundhedsområdet. Fonden etableres med 50 mio. kr. i 2018 til regioner og kommuner, der udmøntes over bloktilskuddet. Midlerne udmøntes af parterne til konkrete projekter under forudsætning af regional og/eller kommunal medfinansiering og med fastsatte milepæle for udrulning.

En værdig alderdom

En værdig alderdom med selvbestemmelse og indflydelse på eget liv er en af grundstenene i velfærdssamfundet. Kommunerne har i de senere år løftet en stor opgave med at omlægge indsatsen med fokus på at arbejde rehabiliterende og understøtte, at ældre borgere bliver mere selvhjulpne og oplever en større uafhængighed i hverdagen. Det er væsentligt fortsat at udvikle opgaveløsningen og sikre, at der også i fremtiden er kvalificeret arbejdskraft til at tage sig af de ældre. Regeringen vil gennemføre en kortlægning af kommunernes udfordringer med at rekruttere kvalificeret arbejdskraft på ældre- og sundhedsområdet, og det vil ske med involvering af KL.

KL og regeringen er enige om, at en dimensioneringsaftale for social- og sundhedsuddannelserne skal sikre sammenhæng til behovet for arbejdskraft og rekrutteringshensyn. Regeringen vil i samarbejde med KL, Danske Regioner og de øvrige parter aftale en ny flerårig dimensioneringsaftale.

Udviklingen af kvalitetsindikatorer på ældreområdet kan bidrage til et styrket fokus på effekt og resultater af indsatsen frem for input til gavn for de ældre borgere. Regeringen og KL er enige om at nedsætte en arbejdsgruppe, som skal komme med forslag til modeller for kvalitetsindikatorer, herunder valg af konkrete indikatorer.

Parterne er enige om at udbrede værktøjer i regi af Udbudsportalen, der kan understøtte arbejdet med leverandørstyring og beredskabsplaner. Regeringen og KL er endvidere enige om, at samlerapportering af mindre alvorlige utilsigtede hændelser udbredes permanent på nationalt plan.

6. En sammenhængende social indsats

En række kommuner oplever i stigende grad styringsudfordringer på det specialiserede socialområde. Regeringen og KL er enige om, at de økonomiske rammer nødvendiggør, at kommunerne fortsat har fokus på at styre udgifterne. Samtidig er regeringen og KL enige om at videreføre det fælles analyseprogram på det specialiserede socialområde, der bl.a. skal identificere initiativer, der kan medvirke til dels at understøtte den faglige udvikling på det specialiserede socialområde, dels at understøtte kommunernes prioriteringsmuligheder på området.

Styrket ankepraksis på socialområdet

Ankestyrelsens praksis har i samspil med lovgivningen og den kommunale praksis betydning for borgerens retssikkerhed og kommunernes styringsrum på socialområdet. Parterne har i fællesskab gennemført en analyse af, hvordan ankesystemet inden for udvalgte bestemmelser i serviceloven påvirker kommunernes handlerum og mulighed for at tilrettelægge en helhedsorienteret, forebyggende og rehabiliterende indsats for borgeren.

Analysen viser, at der er potentiale for at styrke området til gavn for borgerne gennem en række initiativer målrettet Ankestyrelsen, kommunerne og de lovgivningsmæssige rammer. Parterne er på den baggrund enige om følgende tiltag på området:

Aftale om kommunernes økonomi for 2019 · Juni 2018

Boks 3

Tiltag på det specialiserede socialområde som følge af analysen af ankesystemet

Tiltag rettet mod de lovgivningsmæssige rammer

- Snitflader mellem centrale bestemmelser i serviceloven vedrørende kommunernes rehabiliterende arbejde og botilbudsområdet (§§ 85 og 107): Afdækning af veje (styrket vejledning og/eller præciseringer af reglerne) til at skabe klarere målgruppeafgrænsninger for herved at sikre bedre muligheder for, at kommunerne kan arbejde rehabiliterende og med udgangspunkt i, at borgeren skal modtage den mindst indgribende indsats.

Tiltag til styrkelse af Ankestyrelsens praksiskoordinerende virksomhed mv.

- Data om årsager til omgørelse: Ny registrering i Ankestyrelsen af årsager til hjemvisning, ophævelse eller ændringen af en sag med henblik på at styrke viden om årsag til omgørelsen til gavn for den lokale udvikling af praksis og arbejdet med de faglige områder. Dette skal ligeledes danne afsæt for et styrket grundlag for en nuanceret kommunikation om kvaliteten af den kommunale sagsbehandling.
- Styrket intern vejledning: Ankestyrelsen vil internt sætte fokus på at tydeliggøre, hvilken dokumentation der efterspørges fra kommunerne, når en sag hjemvises, samt præcisere årsagerne til hjemvisninger og ændringer, herunder tage initiativ til dialog med kommunerne, når det skønnes relevant så flere sager kan repareres frem for hjemvises.
- Styrket vejledning til og dialog med kommunerne: Ankestyrelsen vil i samarbejde med kommunerne styrke sin vejledningsindsats og dialog med kommunerne gennem fx udvikling af digitale løsninger, tilbud om kvalitetsmålingsværktøjer, kurser, længerevarende forløb og læringsteams mv. Samtidig vil KL og Ankestyrelsen i samarbejde etablere en ny dialogstruktur for, hvordan fremtidige udfordringer kan håndteres i dialog og samarbejde mellem Ankestyrelsen og kommunerne. Dette kan fx være i form af etablering af et dialogforum mellem KL, Ankestyrelsen og relevante ministerier.

Tiltag til styrkelse af den kommunale sags- og klagesagsbehandling

Styrket kommunal sagsbehandling: Tiltag på lokalt niveau, herunder øget fokus på at styrke begrundelserne i kommunale afgørelser og øget systematik og tjeklister for genvurdering og indsendelse af klager. KL vil bistå med formidling og implementering af de konkrete løsningsforslag til kommunerne.

Analyse af markedet for køb og salg af pladser og indsatser på de sociale botilbud

Regeringen og KL vil i fællesskab, igangsætte en analyse, som skal bidrage med løsningsmodeller, der kan fremme et omkostningseffektivt marked, der samtidig sikrer den bedste mulige indsats og progression for borgeren.

Styrkede nøgletal for klagesagsbehandling

Parterne er enige om at igangsætte et arbejde med at styrke grundlaget for en målrettet og nuanceret kommunikation om kvaliteten af den kommunale sagsbehandling, herunder med fokus på at udarbejde centrale nøgletal om børne- og sociale klagesager.

Styrket samarbejde om det nye familieretshus

Regeringen og KL er enige om at arbejde sammen for at skabe bedre løsninger for brudte familier og sikre børns trivsel. Samarbejdet sker med henblik på at styrke samarbejdet mellem det familieretlige system og kommunerne.

Ny vederlagsmodel for plejefamilier

Regeringen og KL er enige om, at et godt samarbejde mellem kommuner og plejefamilier er en forudsætning for en stabil og tryk opvækst for børn anbragt i plejefamilier. Flere kommuner er i dag begyndt at arbejde med den såkaldte gennemsnitsmodel for honorering af plejefamilier.

Regeringen og KL er enige om at understøtte kommunernes arbejde med at udvikle samarbejdsrelationerne med plejefamilierne. Regeringen og KL vil i den forbindelse igangsætte en bredere afdækning af praksis på området for systematisk at opsamle erfaringer fra de kommuner, som har eller arbejder på at indføre gennemsnitsmodellen eller en lignende model med henblik på dokumentation af modellernes effekter. Afdækningen skal være færdig, så den kan drøftes ved økonomiforhandlingerne for 2020. På baggrund heraf udarbejder KL vejledende anbefalinger til en ny vederlagsmodel, der fremmer det gode samarbejde, samt principper for god forhandlingsadfærd.

7. En helhedsorienteret indsats

Kommunernes indsatser for borgere med komplekse og sammensatte behov, som har brug for hjælp til at mestre eget liv og blive en del af arbejdsfællesskabet, er i mange tilfælde flerstrengt og går på tværs af bl.a. beskæftigelses-, social- og sundhedsområdet.

En række kommuner har i en længere årrække arbejdet på at tilrettelægge en koordineret og sammenhængende indsats for borgerne, der kan hjælpe den enkelte til at deltage i fællesskabet og leve et selvstændigt liv med job eller uddannelse. Den store variation i målgrupper kombineret med en kompleks og sektoropdelt lovgivning kan dog udgøre en udfordring for kommunerne i forhold til at levere en helhedsorienteret og virksom indsats for borgeren og samtidig styre udgifterne. I forlængelse heraf er der et potentiale for en mere effektiv organisering og tværgående koordination af indsatserne i kommunerne.

Regeringen og KL er derfor enige om et flerårigt samarbejde for, at kommunerne fremadrettet får bedre rammer til at tilrettelægge en sammenhængende og virksom indsats i samarbejde med borgerne, som kan hjælpe borgeren med at mestre eget liv, *jf. boks 4*. Regeringen vil som led i Sammenhængsreformen invitere KL til en drøftelse af initiativer, der kan understøtte en mere sammenhængende indsats.

Boks 4

Pejlemærker for en helhedsorienteret indsats til borgere med komplekse og sammensatte behov

- *Sammenhængende indsats på tværs af forvaltninger og lovgivninger.* Mange kommuner arbejder i dag målrettet med at skabe bedre sammenhæng for borgere, der modtager mange ydelser eller indsatser på tværs af forvaltninger og lovgivninger. Regeringen har som led i Sammenhængsreformen fremsat et lovforslag, som har til formål at understøtte denne indsats ved at give kommunerne bedre forudsætninger for at kunne koordinere og sammensætte indsatser i én helhedsorienteret plan til gavn for borgere med komplekse og sammensatte problemstillinger.

Regeringen og KL er enige om, at lovforslaget er et første vigtigt skridt, og at der samtidig er behov for yderligere initiativer til at skabe bedre rammer for, at borgere med komplekse og sammensatte problemstillinger kan få en mere helhedsorienteret indsats på tværs af forvaltninger og lovgivninger.

- *En forenklet kontakt for borgerne.* De bedre rammebetingelser for én sammenhængende indsats forbedrer mulighederne for, at borgerne vil kunne modtage en koordineret indsats. Det er vigtigt, da det ofte er de borgere, som har det sværest, der bliver mødt af et komplekst forløb og regler. Det betyder, at borgerne ikke altid får det fulde potentiale ud af de indsatser, som kommunerne tilbyder og bruger ressourcer på.

Regeringen og KL er enige om i regi af Sammenhængsreformen at understøtte en mere sammenhængende indsats ved at drøfte gode erfaringer i forhold til bedre organisatoriske rammer for arbejdet i kommunerne.

8. Vækst og beskæftigelse i hele Danmark

Den nuværende gunstige situation i dansk økonomi nødvendiggør en rettidig indsats, der kan sikre, at de rette betingelser for forsat fremgang i beskæftigelse, vækst og konkurrence er til stede.

En forenklet beskæftigelsesindsats

Regeringen og KL er enige om, at fundamentet for en effektiv beskæftigelsesindsats er et stærkt lokalpolitisk fokus og frirum til at skabe resultater for den enkelte borger. Det understøttes af et refusionssystem med klare økonomiske incitamenter hos den enkelte kommune til at forebygge langvarig offentlig forsørgelse og at gennemføre en effektiv indsats.

En forenklet beskæftigelsesindsats

Regeringen og KL blev med Aftale om kommunernes økonomi for 2018 enige om, at der er et stort potentiale ved en gennemgribende forenkling af beskæftigelsesindsatsen. Udgangspunktet for en ny beskæftigelseslov er, at hovedparten af reglerne skal være fælles for alle målgrupper, og at kun få særlige regler skal gælde for et mindre antal hovedmålgrupper. En forenklet beskæftigelsesindsats er en del af Sammenhængsreformen og har til formål at reducere bureaukratiet samt give kommunerne mere frihed til lokale og effektive løsninger. Samtidig skal loven være lettere at forstå for borgere og virksomheder.

Forenkling af databekendtgørelsen

Der er enighed om, at en ny beskæftigelseslov skal udmøntes under hensyntagen til ambitionen i Aftale om en digitaliseringsklar lovgivning, så loven i videst muligt omfang kan understøttes digitalt. Regeringen og KL er derfor enige om, at der parallelt med forenklingen af beskæftigelsesloven foretages en tilsvarende forenkling af it-understøttelsen, og de tilknyttede registrerings- og indberetningskrav, der fastsættes i databekendtgørelsen. Regeringen og KL er endvidere enige om, at der fortsat er behov for at have data om tilbud, samtaler mv., så der er gennemsigtighed om indsats og resultater. KL vil blive inddraget i forenklingsarbejdet. Arbejdet påbegyndes umiddelbart efter indgåelse af en politisk aftale om forenkling af beskæftigelsesindsatsen.

Enklere registrering af kommunernes udgifter

Regeringen og KL er enige om, at der er behov for at gennemgå og revurdere de centralt fastsatte krav til registrering af de kommunale udgifter på beskæftigelsesområdet i den kommunale kontoplan. En forenkling af registreringen skal gennemføres under hensyntagen til, at udgifterne til den aktive indsats fortsat skal kunne opgøres konsistent af hensyn til at sikre retmæssig budgettering. Gennemgangen og saneringen af kontoplanen vil blive foretaget i samarbejde mellem Beskæftigelsesministeriet, Økonomi- og Indenrigsministeriet og KL.

Investering i en aktiv beskæftigelsesindsats

Flere kommuner har de seneste år investeret i beskæftigelsesområdet med det formål at reducere overførselsudgifterne både på kort og langt sigt. Regeringen og KL er enige om at afdække mulighederne for at understøtte incitamentet til at investere i en aktiv beskæftigelsesindsats, herunder sammenhængen mellem investering og afkast. Mulighederne må ikke indebære en svækkelse af den offentlige udgiftsstyring.

Sanktioner og styrket kontrol med snyd og fejludbetalinger

Regeringen har bl.a. på baggrund af indspil fra KL præsenteret et udspil til mere enkle og konsekvente sanktioner samt styrket kontrol med snyd og fejludbetalinger, som skal gøre det enklere for kommunerne at sanktionere, når en borger uden rimelig grund ikke står til rådighed.

Regeringen og KL er enige om, at en forenkling af sanktionsreglerne vil bidrage til at sikre mere effektive og konsekvente sanktioner på kontanthjælpsområdet. Forenklingen skal understøtte, at borgere i det danske samfund får udbetalt den ydelse, de har ret til – hverken mere eller mindre. Det vil styrke borgernes retssikkerhed og gøre det lettere for borgerne at forstå reglerne og konsekvenserne af ikke at stå til rådighed. Regeringen og KL er enige om at styrke kontrollen med offentlige forsørgelsesydelse, bl.a. ved at forbedre mulighederne for registersammenkørsel.

En styrket og fokuseret erhvervsfremmeindsats

Regeringen og KL er enige om, at aftalen om forenkling af erhvervsfremmesystemet skaber rammerne for en ny og fokuseret erhvervsfremmeindsats, hvor virksomhederne oplever en mere enkel og effektiv hjælp med højere kvalitet i ydelserne. Med aftalen reduceres antallet af politisk ansvarlige niveauer fra tre til to, og kommunerne vil i det nye system spille en nøglerolle, *jf. Forståelse mellem regeringen og KL om en styrket og fokuseret erhvervsfremmeindsats*.

De syv nye tværkommunale Erhvervshuse, herunder de fem filialer, vil fungere som stærke kompetencecentre med specialiserede faglige kompetencer om virksomhedsdrift og -udvikling. Arbejdsdelingen mellem den tværkommunale indsats i Erhvervshusene og den indsats, der foregår i kommunerne enkeltvist, vil blive nærmere beskrevet i en rammeaftale mellem regeringen og KL. Det vil blive beskrevet i lov om erhvervsfremme, at der ikke må være overlap mellem den tværkommunale indsats i Erhvervshusene og den indsats, der foregår i kommunerne enkeltvist.

Parterne er enige om, at der omprioriteres op til 180 mio. kr. årligt fra kommunernes nuværende udgifter til erhvervsfremme, hvoraf godt 100 mio. kr. stammer fra kommunernes finansiering af Væksthusene i regionalt regi, til de nye Erhvervshuse, herunder indstationering af eksportrådgivere. Hertil er parterne enige om, at kommunerne omprioriterer 25 mio. kr. årligt til den nye fællesoffentlige digitale erhvervsfremmeplatform.

I det nye erhvervsfremmesystem vil kommunerne være det lokale omdrejningspunkt for virksomhederne, så virksomheder og kommuner kan udvikle en stærk lokal erhvervsfremmeindsats i den enkelte kommune og på tværs af kommuner. Kommunerne vil have mulighed for at etablere erhvervsråd og erhvervscentre til at udføre lokale erhvervsserviceydelser, herunder 1:1-vejledning, der kan hjælpe virksomhederne videre. Regeringen og KL er enige om, at konsolideringen af kommunernes opgaver til basal erhvervsservice vil frigøre 100 mio. kr. årligt, som målrettes borgernær velfærd i kommunerne.

En forenklet turismefremmeindsats

Regeringen og KL er enige om, at den kommunale turismefremmeindsats konsolideres i 15-25 destinationsselskaber, der skal varetage den lokale indsats. Dette betyder, at arbejdet med udvikling af stærke og attraktive turistdestinationer i højere grad sker i samarbejde mellem kommunerne.

Parterne vil aftale den videre proces samt fælles pejlemærker for konsolideringen og forenklingen af turismefremmeindsatsen, som vil understøtte en realisering af gevinster, der frigøres til andre prioriteter i kommunerne. Inden for disse rammer vil det være op til kommunerne at aftale fælles destinationsselskaber inden udgangen af 2020.

Herudover etableres der en destinationsudviklingspulje øremærket til lokale og tværgående turismeprojekter under Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Puljen kan kun søges af destinationsselskaber.

Konkurrenceudsættelse

Regeringen og KL er enige om, at konkurrenceudsættelse er en vej til fortsat kvalitetsudvikling, innovation og effektivisering af den kommunale opgaveløsning. Parterne er derfor enige om, at en større del af de kommunale opgaver skal konkurrenceudsættes.

Regeringen, KL og Danske Regioner er endvidere enige om – i partnerskaber med erhvervsorganisationerne – at belyse potentialerne ved øget konkurrenceudsættelse på nye kommunale og regionale opgaveområder. Et styrket samarbejde mellem kommuner og private virksomheder er et godt redskab til udvikling af nye innovative løsninger.

Regeringen og KL vil derfor sætte fokus på styrkelsen af det offentlig-private samarbejde, herunder særligt understøtte innovationssamarbejder og -partnerskaber mellem kommuner og private virksomheder. Samtidig er parterne enige om at afdække eventuelle lovgivningsmæssige barrierer for et hensigtsmæssigt samarbejde mellem kommuner og private virksomheder.

9. Udvikling af den almene boligsektor

Kommunerne spiller i dag en nøglerolle i udviklingen af den almene boligsektor. Det er således kommunerne, der beslutter, hvor mange nye almene boliger der skal bygges, ligesom kommunerne har et medansvar for at sikre velfungerende almene boligafdelinger med den rette sammensætning af små og større boliger.

Et særligt fokus på billigere boliger til unge, små familier, enlige og udsatte borgere

I de senere år har en kombination af stigende priser og boligstørrelser – både i den almene boligsektor og på boligmarkedet generelt – skabt en øget efterspørgsel efter små og mellemstore boliger. Dette har gjort det vanskeligt for unge, små familier og enlige at finde fodfæste på boligmarkedet. Udfordringen er særligt stor i de større byer.

På den baggrund er regeringen og KL enige om, at der i de kommende år er behov for at øge andelen af mindre og billige boliger særligt til unge, små familier, enlige og udsatte borgere. Dette kan understøttes ved at gøre det billigere at bygge mindre frem for større almene boliger. Derfor differentieres det kommunale grundkapitalindskud efter den gennemsnitlige boligstørrelse for familieboliger således, at kommunerne i højere grad opfører mindre og billigere boliger til gavn for de målgrupper, som har særligt behov herfor.

Det kommunale grundkapitalindskud udgør i henhold til gældende lov 14 pct. fra og med 2019. Regeringen vil søge Folketingets opbakning til at indføre en differentieret grundkapitalindskudsmodel i 2019 og 2020. Det kommunale grundkapitalindskud vil være mellem 8 og 12 pct. for familieboliger afhængig af den gennemsnitlige boligstørrelse, således at kommunerne skal indskyde færrest penge ved byggeri af små boliger og flest penge ved byggeri af store boliger. Regeringen vil endvidere søge Folketingets opbakning til at fastsætte grundkapitalindskuddet for ungdomsboliger og ældreboliger til 10 pct. i 2019 og 2020.

Opgør med parallelsamfund

Ghettoområder udgør en lille del af den almene boligsektor, men et stort problem for det omkringliggende samfund.

Regeringen har med den række af politiske aftale, der følger op på udspillet "*Ét Danmark uden parallelsamfund*", iværksat en række tiltag, der skal forebygge og nedbryde parallelsamfund og understøtte, at der ingen ghettoer er i Danmark i 2030. Det skal sikres, at der i sektoren ikke udvikles nye ghettoområder eller parallelsamfund præget af utryghed, og hvor borgere lever med begrænset kontakt til det omkringliggende samfund.

Aftalen indebærer en række muligheder for kommuner og boligorganisationer for at gennemføre markante fysiske forandringer af de særligt udsatte boligområder. De nye muligheder – og pligter – bygger ovenpå og udvider de eksisterende indsatser, der er i gang i ghettoområderne. Regeringen og KL er enige om, at det er et fælles mål at sikre implementering af de nye redskaber og hermed tage et opgør med ghettoområderne.

Afbureaukratisering skal understøtte udviklingen i den almene boligsektor

For at understøtte etablering af billige almene boliger og omdannelsen af ghettoområder – samt undgå, at der spildes unødige administrative ressourcer i kommuner og boligorganisationer – er det afgørende, at statslige og lokale krav til kommuner og boligorganisationer er så begrænsede og smidige som muligt. Eksempelvis skal ansøgnings- og godkendelsesprocedurer til bl.a. salg, ommærkning, nedrivning, renovering, nybyggeri tilrettelægges på enkel, smidig og hensigtsmæssig måde.

På den baggrund er regeringen og KL enige om at iværksætte et arbejde, der skal forsimpler og ensrette krav mv. til ansøgninger og forenkle efterfølgende godkendelsesprocesser.

10. Øvrige områder

Indkøb

Det offentlige køber hvert år ind for omkring 300 mia. kr. Kommunerne har de senere år effektiviseret deres indkøb markant og derigennem frigjort ressourcer til borgernær service. Den fælleskommunale indkøbsstrategi understøtter dette arbejde, og der er som led heri iværksat en række initiativer, der styrker indkøbet i hele den kommunale sektor. Både gennem fællesoffentlige aftaler, fælleskommunale aftaler og ved at sikre højere aftaleanvendelse samt bedre tilrettelæggelse af indkøbsopgaven lokalt.

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om, at der er potentiale for yderligere effektiviseringer af indkøbet på tværs af den offentlige sektor gennem den fortsat store indsats inden for sektorerne, gennem øget samarbejde og en god arbejdsdeling på tværs af sektorer samt gennem digitalisering af indkøbet.

Parterne er på den baggrund enige om, at det er en national målsætning for regeringen, KL og Danske Regioner, at det offentlige indkøb professionaliseres og effektiviseres yderligere bl.a. understøttet af nedenstående fokusområder, *jf. boks 5*.

Parterne vil som led i Sammenhængsreformen i efteråret 2018 aftale fælles måltal for effektivisering af det offentlige indkøb, der rækker frem mod 2025.

Målsætningen understøtter den fælleskommunale indkøbsstrategi og regionernes fælles strategi for indkøb. Parterne vil i fællesskab understøtte og følge udviklingen frem mod 2025 og fortsætte det indkøbsstrategiske samarbejde.

Boks 5

Fokusområder for det offentlige indkøb

- *Samarbejde om fælles indkøbsaftaler.* Indkøbet i den offentlige sektor kan tilrettelægges bedre og mere omkostningseffektivt ved at købe flere varer ind i fællesskab. Parterne er fortsat enige om at samle indkøb på 12 fællesoffentlige aftaler i SKI og vil styrke samarbejdet ved at afdække mulighed for op mod 10 nye aftaler hvor relevant, herunder med iagttagelse af transaktionsomkostninger og bl.a. en afdækning af softwareområdet.

- **Fælles indkøb af sundhedsartikler.** Der skal skabes bedre patientforløb inden for en række behandlingsområder ved fælles indkøb mellem kommuner og regioner. Parterne er enige om at etablere tværoffentlige indkøbsaftaler af sundhedsartikler på fire områder frem mod 2025. Parterne vil løbende evaluere erfaringer fra de første to fællesoffentlige aftaler vedr. stomiprodukter og sårplejeprodukter, herunder finansieringsmodeller og tilslutning til aftalerne. På baggrund af disse erfaringer arbejdes der videre med konkrete modeller for øvrige fællesoffentlige udbud på området, herunder muligheden for at samle de enkelte aftaler i én landsdækkende aftale.
- **Høj aftaleanvendelse.** Parterne er enige om at sikre høj tilslutning og anvendelse af de aftaler, der indgås fællesoffentligt. Parterne vil samtidig fortsat arbejde for at skabe et ensartet og bedre fælles vidensgrundlag for indkøb og compliance, herunder fastlægge en opgørelsesmetode for compliance på fællesoffentlige aftaler og i forlængelse heraf fastlægge et mål for compliance for fællesoffentlige aftaler.
- **Digitalisering af indkøb.** Parterne er enige om at fremme brugen af e-handel på relevante indkøbsaftaler. Regeringen vil fremsætte lovforslag om, at en række indkøbskategorier skal e-handles ved e-orde og e-kataloger, når det offentlige handler med private leverandører. Lovforslaget forventes at træde i kraft medio 2020.

Regeringen, KL og Danske Regioner vil endvidere fortsat arbejde for, at Danske Regioner kan indtræde som medejer af SKI A/S, jf. Aftalerne om den kommunale og regionale økonomi for 2018.

Udbetaling Danmark

Regeringen og KL er enige om, at det er væsentligt at understøtte forretningsgrundlaget for Udbetaling Danmark og grundlaget for fortsatte gevinstrealiseringer til gavn for kommuner og stat. Parterne vil derfor i efteråret 2018 drøfte rammerne herfor, herunder bl.a. rammerne for fortsatte effektiviseringer af driften mv. Der pågår desuden et arbejde med overflytning af den fulde administration af særlig støtte fra kommunerne til Udbetaling Danmark.

God økonomistyring

Regeringen og KL er enige om at videreføre det etablerede partnerskab om udvikling af økonomistyring i kommunerne, som skal kortlægge og udbrede eksempler på god styringspraksis. I forlængelse af de igangværende analyser af tværgående indsatser og det specialiserede voksenområde udarbejdes sektoranalyser af anlægsstyring og styring på ældreområdet. Derudover bidrager partnerskabet til at styrke økonomistyringskompetencerne og dele de gode erfaringer på tværs af stat, kommuner og regioner.

Sociale investeringsprogrammer

I forbindelse med etableringen af Den Sociale Investeringsfond skal der etableres et sekretariat, jf. Aftale om satspuljen for 2018 af 10. november 2017. KL og regeringen er enige om en kommunal medfinansiering af sekretariatet på 2 mio. kr. årligt fra 2019-2021.

Center for Offentlig Innovation

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at fastlægge en ny strategi for Center for Offentlig Innovations funktion og arbejde med fokus på understøttelse af innovationsfokus i offentlig-privat samarbejde, herunder udbredelsen af mere velafprøvede teknologier og afprøvning af nye teknologier i den offentlige sektor. En ny strategi aftales konkret mellem regeringen, KL og Danske Regioner i efteråret 2018.

Verdensmålene

Kommunerne gør en stor indsats for at skabe partnerskaber om lokal udvikling og implementere verdensmålene, som har til formål at fastholde et frit, rigt og trygt samfund i Danmark ved løbende at indtænke bæredygtig udvikling i politiske tiltag. Regeringen og KL er enige om at fortsætte og understøtte den positive udvikling.

Omkostningseffektiv finansiering

Regeringen og KL er enige om i fællesskab at afdække kommunernes finansieringsvilkår og adgang til finansiering, herunder i KommuneKredit, inden for EU's statsstøttepraksis. Formålet er at understøtte kommunernes opgavevaretagelse gennem adgang til omkostningseffektiv finansiering i overensstemmelse med EU's regler.

Bilag 1. Moderniserings- og effektiviseringsprogrammet

Regeringen og KL aftalte i 2016 rammerne for det fælles og flerårige moderniserings- og effektiviseringsprogram. Programmet er med til at understøtte regeringen og KL's fælles arbejde om udviklingen af den borgernære service.

Med afsæt i programmet er der i 2017 og 2018 aftalt en lang række initiativer, som skal understøtte arbejdet med moderniseringen og effektiviseringen i kommunerne. Flere af initiativerne er fortsat under forberedelse, bl.a. grundet en længere lovgivningsproces end oprindeligt forventet.

Regeringen og KL er enige om, at arbejdet med implementering af såvel nye som tidligere iværksatte initiativer i regi af moderniserings- og effektiviseringsprogrammet kræver et vedvarende fokus i regeringen samt KL og kommunerne.

Realisering af målsætning for moderniserings- og effektiviseringsprogrammet i 2019

Regeringen og KL er enige om en række nye initiativer. Sammenlagt med tidligere gennemførte initiativer, som har stigende gevinstrealiseringsmuligheder, er regeringen og KL enige om, at der samlet set kan frigøres 1 mia. kr. i 2019. Dette er således i overensstemmelse med den fælles aftalte målsætning for moderniserings- og effektiviseringsprogrammet.

Såfremt det ikke skulle vise sig muligt at gennemføre de aftalte initiativer, er regeringen og KL enige om i fællesskab at finde alternative initiativer, således at målsætningen om at frigøre 1 mia. kr. i 2019 realiseres.

Et væsentligt element i at understøtte en effektiv opgaveløsning i kommunerne er den fælles ambition om mindre bureaukrati og enklere regulering. Regeringen og KL er enige om, at der med nedenstående initiativer samlet set kan frigøres 0,5 mia. kr. af det samlede aftalte potentiale i 2019. Heri indgår aftalte initiativer i 2018 med stigende indfasningsprofiler og nye initiativer, *jf. boks 1*.

Boks 1

Initiativer til forenkling af kommunernes rammer og styrket styring

- **Kommunale regelforenklingsforslag:** Regeringen vil søge Folketingets opbakning til at imødekomme fire regelforenklingsforslag og vil undersøge yderligere syv forslag nærmere med henblik på eventuelt at søge opbakning til at forenkle.
- **Forenkling af den aktive beskæftigelsesindsats:** Regeringen drøfter en grundlæggende forenkling af den aktive beskæftigelsesindsats med Folketingets partier. Forenklingen vil bl.a. ske som ved at en række proceskrav lempes eller helt afskaffes samt en ensretning af regler på tværs af målgrupper.
- **Én helhedsorienteret plan og dataunderstøttelse:** Regeringen har fremsat et lovforslag, som giver mulighed for at udarbejde én helhedsorienteret plan til borgere med komplekse og sammensatte behov. Samtidig påtænker regeringen at udstede en ny databekendtgørelse til brug for arbejdet med én plan.

- **Statslige afbureaukratiseringsforslag:** I regi af Sammenhængsreformen er der identificeret regelforenklinger, forbedringsforslag mv. på ældre- og dagtilbudsområdet.
- **Styrket ankepraksis på socialområdet:** For at styrke ankepraksissen til gavn for borgerne er parterne enige om en række initiativer målrettet Ankestyrelsen, kommunerne og de lovgivningsmæssige rammer.

Et andet væsentligt element i realiseringen af den samlede målsætning for moderniserings- og effektiviseringsprogrammet er en understøttelse af det fortsatte arbejde med at styrke den effektive drift i kommunerne.

Med afsæt i de i økonomiaftalen for 2018 igangsatte initiativer samt den fortsatte udbredelse af tidligere igangsatte initiativer for at skabe en mere effektiv drift er regeringen og KL enige om, at der i 2019 samlet set kan frigøres 0,3 mia. kr. gennem en mere effektiv drift i kommunerne, *jf. boks 2.*

Boks 2

Initiativer til mere effektiv drift gennem samarbejde og nye organiseringer

Drift af ejendomsadministration

- Med henblik på fortsat understøttelse af kommunernes arbejde med effektiviseringer på facility management-området er der sat fokus på kommunernes ejendomsadministration, herunder muligheden for at arbejde med dataunderstøttet arealoptimering. Der offentliggøres et anvendelsesorienteret inspirationsmateriale, som skal understøtte kommunerne med at udvikle og gennemføre dataunderstøttet arealoptimering.

It-drift, -indkøb og -strategi

- Med henblik på fortsat understøttelse af kommunernes arbejde med effektiviseringer på it-området er der sat fokus på kommunernes it-drift, -indkøb og -strategi. Arbejdet har identificeret en række initiativer og løftestænger, der kan understøtte kommunernes arbejde med en mere effektiv it-drift, -indkøb og -strategi på kort og længere sigte.

Vejvedligeholdelse

- Med henblik på fortsat understøttelse af en effektiv vejvedligeholdelse er der iværksat et arbejde med udarbejde og kvalificere landsdækkende nøgletal og identificere effektiviseringsmuligheder på det kommunale vejområde.. Analysen færdiggøres i efteråret 2018 og forventes bl.a. at munde ud i et katalog med redskaber, anbefalinger og gode cases.

Ny teknologi er ligeledes en væsentlig forudsætning for den fortsatte udvikling af den kommunale opgaveløsning og moderniseringen af den offentlige sektor. Kommunerne har i de senere år arbejdet på at udnytte mulighederne i takt med, at nye teknologiske løsninger til fx indkøb og digitaliseringsinitiativer opstår.

Regeringen og KL aftalte med økonomiaftalen for 2018 at iværksætte en række tiltag, som skal understøtte kommunernes arbejde med udviklingen af den kommunale sektor gennem nye teknologier og bedre indkøb.

Med afsæt i de gennemførte initiativer er regeringen og KL enige om, at der kan frigøres 0,2 mia. kr. i 2019 som følge af billigere indkøb og gevinster gennem digitale løsninger, *jf. boks 3*.

Boks 3

Initiativer til bedre indkøb og øget digitalisering

Øget anvendelse af automatisering

- Der er gennemført en afdækning af mulighederne for at udbrede Robotic Process Automation (RPA) løsninger i kommunerne på henholdsvis HR, økonomi og personaleadministration samt teknik- og miljøområdet. Afdækningen har påvist en række konkrete processer, hvor RPA-løsninger kan bidrage til mere effektive arbejdsgange i kommunerne. Der offentliggøres vejledningsmateriale til kommunerne hertil.

Effektivt indkøb

- De fælles forpligtende indkøbsaftaler i SKI skaber hvert år besparelser for kommunerne. Det er en væsentlig målsætning, at kommunerne som udgangspunkt altid tilslutter sig og anvender de fælles forpligtende aftaler i SKI. Mange kommuner arbejder målrettet med compliance og parterne er enige om, at kommunerne skal fortsætte arbejdet og fastsætte måltal for compliance.

Et digitalt offentligt indkøb

- Parterne er enige om at fortsætte digitaliseringen af det offentlige indkøb, som understøtter et effektivt indkøb og letter samhandlen med private leverandører til det offentlige. Regeringen vil fremsætte lovforslag om, at en række indkøbskategorier skal e-handles ved e-orde og e-kataloger, når det offentlige handler med private leverandører med ikrafttrædelse medio 2020. Indtil da er regeringen og KL enige om at fremme brugen af e-handel på relevante indkøbsaftaler i SKI.

Anvendelse af digital genoptræning og generel udstillingsløsning

- Parterne er enige om at fortsætte arbejdet med at understøtte den digitalt understøttet genoptræning, som indebærer mulighed for at substituere træningsgange ved fysisk fremmøde med egen træning, samt at der fortsat er potentiale at indfri gennem anvendelsen af en generel udstillingsløsning i forbindelse med kommunernes behov for udstilling af indkomstdata.

Regeringen og KL er enige om, at det er afgørende, at de aftalte initiativer gennemføres lovgivningsmæssigt og implementeres i praksis, således at det kan føre til forandringer i kommunerne. Regeringen og KL er derfor enige om, at der løbende udarbejdes en fælles opfølgning på de igangsatte tiltag med henblik på at understøtte implementeringen. Omstillings- og udviklingsenheden vil løbende understøtte implementeringsarbejdet i kommunerne.

Regeringen og KL er enige om at arbejde videre med igangsatte initiativer i regi af moderniserings- og effektiviseringsprogrammet med henblik på at understøtte den fælles ambition om en fortsat udvikling af den borgernære service.

Anvendelse af nye teknologier indebærer muligheder for modernisering af opgaveløsningen i den offentlige sektor. På den baggrund er regeringen og KL enige om at undersøge muligheder ved og betingelser for øget brug af nye teknologier, herunder fx machine learning, kunstig intelligens mv. som beslutningsunderstøttende løsninger. Derudover igangsættes en drøftelse med afsæt i KL's afdækning af juridiske og praktiske muligheder i samarbejdsformer på tværs af forskellige opgaveområder, forpligtelsesniveauer mv., som skal bygge videre på det tidligere arbejde om samarbejdsformer.

Regeringen og KL er enige om frem mod forhandlingerne om kommunernes økonomi for 2020 at samarbejde om initiativer, der samlet set kan frigøre 1 mia. kr. i 2020.

Bilag 2. Data og digitalisering

Næste generation af den fællesoffentlige infrastruktur

Danmark er i front med digitaliseringen af den offentlige sektor, og de fællesoffentlige infrastrukturløsninger udgør grundlaget for, at Danmark kan fortsætte digitaliseringen og levere god, sikker og tidssvarende digital service til borgere og virksomheder. Regeringen, KL og Danske Regioner er fortsat enige om rammerne for næste generation af den fællesoffentlige infrastruktur (MitID, NemLog-in og Digital Post), herunder at indgå kontrakter, samt om finansiering i årene 2018-2028 til udvikling og drift af de nye løsninger. For 2018 og 2019 er den kommunale andel af det centrale nettofinansieringsbehov henholdsvis 26 mio. kr. og 38 mio. kr.

Finansieringsbehovet konsolideres og drøftes ved forhandlingerne om kommunernes og regionernes økonomi for 2020. Der er enighed om, at niveauet for overhead på driftsårsværk drøftes i den forbindelse. Myndighedernes implementering af de nye løsninger forventes gradvist at skulle igangsættes i 2019 frem mod de nye løsningers forventede idriftsættelse i løbet af 2020. Parterne er enige om at fortsætte samarbejdet om at sikre en god decentral omstilling.

Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2016-2020

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at fastholde den økonomiske ramme til finansiering af den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2016-2020 for 2019.

Udbredelse af digitalt understøttet tidlig opsporing

Digitalt understøttet tidlig opsporing medvirker til en bedre forebyggelsesindsats i ældreplejen samt til bedre videndeling og styrket faglighed hos plejepersonalet. Regeringen og KL er derfor enige om, at der skal igangsættes en indsats med henblik på at udbrede digitalt understøttet tidlig opsporing i landets kommuner.

Etablering af et udviklingsværktøj til understøttelse af det kommunale kontrolarbejde

Regeringen og KL er enige om at prioritere den fortsatte udvikling af Den Fælles Dataenhed og anvendelsen af oplysningerne derfra i kontrollen med sociale ydelser. Derfor etableres i regi af Udbetaling Danmark et nyt udviklingsværktøj til at understøtte øget læring, videndeling og give bedre mulighed for at understøtte kontrolindsatsen med sociale ydelser i kommunerne og Udbetaling Danmark via Den Fælles Dataenhed.

Åbne data i Hjælpemiddelbasen

Regeringen og KL er enige om, at data fra Hjælpemiddelbasen fremover stilles gratis og åbent til rådighed for kommuner, borgere og virksomheder, og kommunerne således fritages for abonnementsbetaling. Socialstyrelsens opgave med at indsamle, klassificere og strukturere data på hjælpemiddelområdet finansieres fremadrettet ved, at kommunernes bloktilskud reduceres årligt med 3,2 mio. kr., svarende til de kommunale omkostninger, der i dag afregnes gennem abonnementsbetalinger.

Data – tillid og transparens

Regeringen og KL er enige om, at oplysninger om borgerne er en værdifuld og på mange måder integreret del af arbejdet i den offentlige sektor. Medarbejdere i den offentlige sektor anvender personoplysninger til en række forskellige formål, herunder til at yde god og personlig service sammen med og for borgerne og give borgere mulighed for at se sagsbehandlingsforløb efter i sømmene. Det er i den forbindelse vigtigt, at borgerne fortsat har tillid til det offentliges brug og håndtering af persondata, og at det foregår betryggende og sikkert. Ofte vil borgeren selv være med i forløbet eller blive bedt om samtykke til anvendelse af data.

Parterne er enige om at gennemføre et analysearbejde, der skal se på udfordringer og muligheder i offentlige myndigheders anvendelse af personoplysninger. Regeringen vil i regi af Sammenhængsreformen komme med et udspil, som skal hæve ambitionerne for den offentlige digitale service, herunder et konkret initiativ, der skal sikre øget gennemsigtighed og overblik over de data om borgerne, som anvendes af de offentlige myndigheder. Parterne er enige om at drøfte forberedelse af initiativet i fællesskab.

Styrket indsats for cyber- og informationssikkerhed

Gennemsigtighed og it-sikkerhed er afgørende for en tryk og effektiv offentlig sektor, hvor borgerne og virksomhederne kan have tillid til myndighedernes forvaltning af data. Parterne er enige om, at der i de kommende år er behov for en markant styrkelse af arbejdet med cyber- og informationssikkerhed, og at indsatsen skal prioriteres højt på tværs af den offentlige sektor.

Regeringen, KL og Danske Regioner er i forlængelse heraf enige om at fortsætte det tværoffentlige samarbejde om informationssikkerhed, herunder at kommunerne følger principperne i sikkerhedsstandard ISO27001, der fastsætter bedste praksis for styring af informationssikkerhed. Endvidere er der enighed om at samarbejde om at løfte de offentligt ansattes viden om it-sikkerhed. Med regeringens strategi for cyber- og informationssikkerhed iværksættes en række indsatser, der skal sikre et markant løft af it-sikkerheden på tværs af den offentlige og private sektor.

Parterne er – med afsæt i strategien – enige om at gå i dialog om at igangsætte yderligere tiltag på området i efteråret 2018, herunder at sikre koordination og videndeling samt, at KL og Danske Regioner, hvor det er relevant, indgår i arbejdet med at udarbejde sektorstrategier for relevante samfundskritiske områder, herunder sundhed, inden udgangen af 2018. Sektorstrategierne skal sætte rammerne for en helhedsorienteret indsats og understøtte en tydelig arbejdsdeling mellem parterne.

Fokus på gode digitale brugeroplevelser

Danmark har gennemført en digital omstilling, så borgere og virksomheder i dag kommunikerer digitalt med den offentlige sektor. Den omstilling skal fastholdes og fortsættes. Regeringen og KL er derfor enige om, at der fortsat skal være fokus på at skabe gode brugeroplevelser, så digital kommunikation med offentlige myndigheder bliver stadig lettere, og brugerne føler sig trygge ved at bruge de digitale kanaler. Parterne er derfor enige om, at myndigheder med ansvar for obligatoriske selvbetjeningsløsninger skal indsamle viden om brugernes anvendelse af løsninger og anvende denne viden til løbende at forbedre løsningerne.

Opfølgning på Strategi for digital sundhed 2018-2022

Regeringen, KL og Danske Regioner har i fællesskab udarbejdet Strategi for digital sundhed 2018-2022, som rammesætter i alt 27 konkrete indsatser for et mere sikkert og sammenhængende sundhedsvæsen. En række af indsatserne forudsætter særskilt aftale.

Et samlet patientoverblik

For at mobilisere kapacitet lokalt og dermed forberede udbredelsen af ét samlet patientoverblik i hele sundhedsvæsenet er regeringen, KL og Danske Regioner enige om, at der inden udgangen af første halvår 2019 er udarbejdet lokale implementeringsplaner for aftaleoversigten og fælles stamkort i alle regioner og kommuner samt i almen praksis med planlagt deadline ultimo 2020 med henblik på at aftale udbredelse i forbindelse med økonomiaftalen for 2020.

Fælles målbillede

På baggrund af aftaler om den kommunale og regionale økonomi for 2018 er regeringen, KL og Danske Regioner enige om at færdiggøre arbejdet med et samlet målbillede for den fællesoffentlige it-infrastruktur på sundhedsområdet, herunder governance og finansieringsmodel, inden udgangen af 2018 med henblik på at drøfte opfølgning frem mod økonomiaftalen for 2020.

Datadeling af kommunale indsatser og resultater (herunder FSIII)

Regeringen og KL er enige om, at større åbenhed og synlighed om kommunale indsatser og resultater på sundheds- og ældreområdet kan bidrage til at understøtte kvalitet og sammenhæng i det nære sundhedsvæsen. Parterne er derfor enige om, at etablere en fælles ramme for systematisk deling og sammenligning af relevant struktureret data, særligt med fokus på FSIII-data. Fælles Sprog III data stilles til rådighed fra de første kommuner i 2019 og fra øvrige kommuner med udgangen af 2020 under hensyntagen til implementeringen af moderne omsorgsjournaler og de decentrale initiativer i Sundhedsdataprogrammet.

Fællesoffentlige it-systemer på sundhedsområdet

Regeringen og KL er enige om, at udgifter til drift og vedligehold af en række fællesoffentlige it-systemer på sundhedsområdet udgør 58,7 mio.kr. (2018-pl) i 2019, heraf 17,4 mio. kr. fra kommunerne. De kommunale udgifter til videreudvikling af Den Nationale Serviceplatform (NSP) og Fælles Medicinkort (FMK) kan udgøre op til 1,8 mio.kr. (2018-pl) i 2019. Der afsat midler til drift af MedCom løsninger på i alt 7,5 mio. kr. (2018-pl), herunder 3,8 mio. kr. fra kommunerne.

Overtagelse af system til opkrævning af kommunal ejendomsskat

Regeringen og KL er som udgangspunkt enige om, at Skatteministeriet overtager kommunernes E&E-system (Ejendomsskat og Ejendomsbidrag) til den statslige beregning og opkrævning af kommunal grundskyld fra 2021. De teknologiske, økonomiske, juridiske og processuelle forhold herved afklares i efteråret 2018.

Fuld digitalisering på planområdet

Regeringen og KL er enige om at gennemføre en analyse af potentialerne ved digitalisering på planområdet inden april 2019. Med udgangspunkt i kommuners og statslige myndigheders forretningsbehov skal analysen bl.a. kortlægge, hvordan digitalisering på planområdet kan:

- Give let adgang til retsgyldige bestemmelser, data og kort
- Styrke anvendelsen af bestemmelser, data og kort på tværs af kommuner og statslige myndigheder
- Give kommuner og statslige myndigheder bedre muligheder for smart administration
- Give virksomheder, investorer og borgere bedre vilkår for byggeri og ombygninger samt datadreven innovation og udvikling af nye forretningsmodeller.

Analysen skal danne grundlag for det videre arbejde med digitalisering af planområdet. Et evt. videre samarbejde mellem regeringen og KL herom aftales ifm. økonomaftalen for 2020.

Institutionsregisteret for dagtilbud

Regeringen og KL er enige om, at der skal sikres fremdrift i etableringen af registeret for dagtilbud, herunder dagpleje og daginstitutioner. Registeret danner grundlag for informationsportalen og for, at kommunikationsløsningen Aula kan anvendes på dagtilbudsområdet sammen med UNI-login. Registeret skal omfatte alle kommunale og private dagtilbud senest ved udgangen af 2019.

Bilag 3. Forståelse mellem regeringen og KL om en styrket og fokuseret erhvervsfremmeindsats

Regeringen ønsker et nyt og fokuseret erhvervsfremmesystem, hvor virksomhederne oplever et enklere erhvervsfremmesystem, der tager afsæt i deres behov og med højere kvalitet i ydelserne.

Regeringens udgangspunkt er, at antallet af politisk ansvarlige niveauer skal reduceres fra tre til to: ét decentralt niveau med en stærk kommunal forankring og staten. Der etableres en Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, som erstatter de seks regionale Vækstfora og Danmarks Vækstråd, som nedlægges.

Kommunerne vil i det nye system spille en nøglerolle. Kommunerne skal fortsat være det lokale omdrejningspunkt for virksomhederne, så virksomheder og kommuner kan udvikle en stærk lokal erhvervsfremmeindsats i den enkelte kommune og på tværs af kommuner. Kommunerne vil være den lokale indgang til erhvervsfremmesystemet for mange virksomheder med mulighed for erhvervsråd og erhvervscentre til at udføre lokale erhvervsserviceydelser, herunder 1:1-vejledning, der kan hjælpe virksomhederne videre.

Konkret foreslår regeringen, at:

- Der etableres op til 10 tværkommunale Erhvervshuse, der skal fungere som stærke kompetencecentre for virksomhedsvejledning. Erhvervshusene skal i videst muligt omfang baseres på de eksisterende Væksthuse og med mulighed for filialer.
- De ydelser, der i dag tilbydes til en smal gruppe af vækstvirksomheder i Væksthuse, gøres tilgængelige for alle virksomheder i Erhvervshusene. De specialiserede faglige ydelser om virksomhedsdrift og -udvikling samles også i Erhvervshusene, ligesom højt specialiserede ordninger såsom internationalisering (Eksportrådet), kapitalformidling (Vækstfonden) og innovation (Innovationsfonden) vil være tilgængelige via Erhvervshusene.
- Der ikke må være overlap mellem den tværkommunale indsats i Erhvervshusene og den indsats, der foregår i kommunerne enkeltvist. Det vil blive beskrevet nærmere i en rammeaftale mellem regeringen og KL og fremgå af lov om erhvervsfremme.
- Arbejdsdelingen mellem den tværkommunale indsats i Erhvervshusene og den indsats, der foregår i kommunerne enkeltvist, bliver nærmere beskrevet i rammeaftalen mellem regeringen og KL, svarende til den aftale, der eksisterer om Væksthuse. På baggrund af rammeaftalen kan KKR'erne indgå resultatkontrakter med Erhvervshusene, der tager højde for lokale behov og prioriteter.
- Erhvervshusenes bestyrelser vil bestå af 3 repræsentanter fra kommunerne, 4 medlemmer fra virksomheder samt 1 medlem fra en videninstitution. Disse repræsentanter ud-

peges af KKR. Fsva. de 4 erhvervsrepræsentanter sker dette på baggrund af indstilling fra erhvervsorganisationerne. Bestyrelsen vil dertil have en repræsentant fra en arbejdstagerorganisation udpeget af de faglige hovedorganisationer i fællesskab og et medlem udpeget af Regionsrådet. KKR skal varetage en tilsvarende styrende rolle, som Væksthusene i dag, ligesom der fortsat vil være en observatør fra Erhvervsministeriet i bestyrelsen. Bestyrelserne får med deres kendskab til lokale udfordringer og potentialer til opgave at sikre en effektiv opgavevaretagelse, der møder virksomhedernes behov samt bidrage til den samlede erhvervsfremmestrategi. Det fastlægges nærmere gennem ændring af lov om erhvervsfremme.

- Der etableres en ambitiøs, datadrevet digital erhvervsfremmeplatform, der giver virksomhederne 24/7 adgang til information, vejledning og digitaliserede ydelser om opstart, drift og udvikling af virksomhed mv. Platformen skal drives som en fællesoffentlig digital indgang til erhvervsfremme; fra den lokale kommunale erhvervsservice til statens ordninger. Erhvervsorganisationer, statslige ordninger og kommunerne skal inddrages i udviklingen.
- Den kommunale turismefremmeindsats konsolideres i 15-25 destinationsselskaber, der skal varetage den lokale indsats. Dette betyder, at turismefremmeindsatsen i højere grad sker i samarbejde mellem flere kommuner, så kommunerne sammen kan løfte deres centrale rolle i forhold til udvikling af stærke og attraktive destinationer i Danmark.
- Under Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse etableres der en destinationsudviklingspulje øremærket til lokale og tværgående turismeprojekter. Destinationsudviklingspuljen kan kun søges af destinationsselskaber.
- Den videre proces for konsolideringen i 15-25 destinationsselskaber aftales mellem regeringen og KL og baseres på fælles pejlemærker. Det vil inden for disse rammer være op til kommunerne at aftale fælles destinationsselskaber inden udgangen af 2020.
- Som følge af overgangen fra ca. 80 organisationer til 15-25 destinationsselskaber vil forenklingen understøtte en realisering af gevinster, der frigøres til andre prioriteter i kommunerne.

KL bakker fuldt op om regeringens forslag til et enklere erhvervsfremmesystem og en styrket decentral turismefremmeindsats. Regeringen vil på den baggrund søge opbakning til forståelsen i de videre forhandlinger med Folketingets partier om en styrket og forenklet erhvervsfremmeindsats.

Økonomi

Regeringen og KL er enige om, at de op til 10 nye tværkommunale Erhvervshuse forudsætter en omprioritering af kommunernes nuværende udgifter til erhvervsfremme på op til 180 mio. kr. årligt, hvoraf godt 100 mio. kr. stammer fra kommunernes nuværende medfinansiering af Væksthusene i regionalt regi. Ligeledes prioriteres der inden for Erhvervshusenes ramme 7,5 mio. kr. til indstationering af eksportrådgivere fra Eksportrådet.

Hertil er parterne enige om, at kommunerne omprioriterer 25 mio. kr. årligt til den nye fælles-offentlige digitale erhvervsfremmeplatform.

Der vil ske en reduktion af det kommunale udviklingsbidrag ved et bortfald af regionale erhvervsfremmeopgaver, og statens tilskud til kommunerne til dækning heraf nedjusteres svarende hertil.

Endelig er parterne enige om, at kommunerne i tillæg hertil vil kunne frigøre op til 100 mio. kr. årligt som følge af konsolidering af kommunernes opgaver og udgifter til basal erhvervs-service. De frigjorte midler målrettes borgernær velfærd i kommunerne som led i aftale om kommunerne økonomi for 2019.

De udgiftsmæssige virkninger af ovenstående er sammenfattet i *tabel 1*.

Tabel 1
Konsolidering af kommunale udgifter til erhvervsfremme

Mio. kr., årligt, (2018-pl)	Før	Efter
Lokale erhvervsfremmeudgifter (konsolideringsgevinst)	500	320
Nye tværkommunale Erhvervshuse (tidligere Væksthuse)	105	160 - 180
Digital erhvervsfremmeplatform	0	25
Borgernær velfærd		80 - 100
I alt	605	605